

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

อนงนาถ บรรหาร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ตุลาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

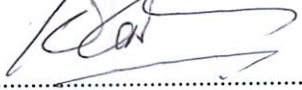
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อนงนาฏ บรรหาร ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สมนึก ทองเอี่ยม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์เชาวน์ มณีวงษ์)

..... กรรมการ
(ดร.สมนึก ทองเอี่ยม)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 12 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2559

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากความอนุเคราะห์ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.สมุท ชำนาญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทาง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวัสดิ์ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู และ ดร.ชัยพจน์ รักราม อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นายอนนท์ หันตยง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองหาด นางวิไล สมสาร รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองหาด ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีเนื้อหาที่ถูกต้องเหมาะสม

ขอขอบคุณ นายศักดิ์ชัย บรรณสาร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการอนุญาตและให้ความเห็นชอบให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ ครู และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ นางสาวบัวชมพู บรรหาร และนายวิฑูรย์ บรรหาร ที่ให้กำลังใจ ให้การส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตัญญูคุณเวทิตา และความภาคภูมิใจแก่ คุณพ่อชูเกียรติ บรรหารและคุณแม่ลำพา บรรหาร ที่เป็นแรงบันดาลใจ และให้การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัย จนประสบความสำเร็จมาตราบนานเท่าทุกวันนี้

อนงนาฏ บรรหาร

56970076: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล/ สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน/ สภาพที่ควรจะเป็น
ในความคาดหวัง/ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

องงนาฎ บรรหาร: การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (GOOD GOVERNANCE
OF MEDIUM SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SAKAEO PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 1) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สมนึก ทองเอี่ยม, ค.ด., สมุทร ชำนาญ, กศ.ด.
229 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง
คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 265 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling)
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 105 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น
ทั้งหมด .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (%) ร้อยละสะสม (% สะสม) ค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุง
ให้ดีขึ้น สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป
ตามลำดับ ดังนี้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา พบว่า ต้องการการพัฒนา ตามลำดับ ดังนี้
หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ
หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง และหลักการรับผิดชอบ
และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามลำดับ ความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนา ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสม
ตามความสามารถและความชำนาญ หลักการมีส่วนร่วม ควรมีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน หลักความเสมอภาค ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค
ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน หลักความโปร่งใส
ควรมีความโปร่งใสในการบริหารงานสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน หลักฉันทามติ ควรมีมติ ข้อตกลง
ร่วมกันอย่างชัดเจน หลักประสิทธิภาพ ควรมีการบริหารงานตามบริบทของโรงเรียน ดำเนินกิจกรรม
โดยคำนึงถึงประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด หลักประสิทธิผล ควรมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน
ตามบริบทของโรงเรียน หลักนิติธรรม ควรมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน หลักการตอบสนอง
ควรมีการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทันสมัย หลักการรับผิดชอบ
ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

56970076: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS: GOOD GOVERNANCE MANAGEMENT/ GOOD GOVERNANCE
MANAGEMENT ACTUAL SITUATIONS AND EXPECTATION/ GOOD
GOVERNANCE PRIORITY NEED INDEX/ SUGESSTIONS

ANONGNART BANHARN: GOOD GOVERNANCE OF MEDIUM SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF SAKAEO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1.

ADVISOR COMMITTEE: SOMNUK THONGIAM, Ph.D. SAMUT SHAMNAN. Ph.D. 229 P.
2016.

The purposes of this research was to study a good school administration according to good governance practice for medium schools under the office of Sakaeo Primary Education Service Area 1. The samples of this study was 265 teachers. The research instrument was a five scales rating questionnaire with 105 question items. The questionnaire had the reliability of .97. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, percentage, and modified priority need index.

The findings were as follows:

The actual medium school management under the office of Sakaeo Primary Education Service Area 1 as a whole was rated at a high level which needs improvement. The expected school managements were rated at the highest level that need further development, they were: the needs for development on decentralization concept, participative principle, equality principle, transparency principle, consensus principle, effectiveness and efficiency principle, legal principle, responsiveness principle, and responsibility principle, respectively. The additional suggestions for the school management according to the good governance were as follows. For the decentralization principle, there should be the appropriate decentralization according to skills and competency. For the participative principle, there should be a support on policy of participation in working together. For the equality principle, there should be a support for equal opportunity in management, encouraging all parties to have equal right in their work and receive their mutual benefit. For the transparency principle, there should be transparency in management, could be audited at any working steps. The consensus principle, there should be a clear mutual consensus. The efficiency, there should be a management according to school context, operating under the most efficiency and benefit. The effectiveness principle, there should be clear goal and direction according to school context. The legal principle, there should be clear rule regulation and clear agreement. The responsive principle, there should be quick and updated operation. The responsibility principle, there should be clear responsibility assignment.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	8
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	9
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
การนำเสนอรายงานผลการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.....	11
แนวคิดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	56
วิธีดำเนินการวิจัย.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	130
สรุปผลการวิจัย.....	130
อภิปรายผล.....	148
ข้อเสนอแนะ.....	155
บรรณานุกรม.....	162
ภาคผนวก.....	171
ภาคผนวก ก.....	172
ภาคผนวก ข.....	179
ภาคผนวก ค.....	183
ภาคผนวก ง.....	210
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	229

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมินของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.....	64
2	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม 10 หลัก.....	65
3	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม.....	66
4	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ.....	68
5	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส.....	69
6	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาค.....	71
7	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักฉันทามติ.....	72
8	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ.....	74
9	สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	77
11	79
12	81
13	83
14	84
15	85
16	87
17	88
18	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	91
สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาค.....	
20	92
สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม.....	
21	94
สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส.....	
22	96
สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล.....	
23	98
สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม.....	
24	101
ความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม 10 หลัก.....	
25	102
ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักกระจายอำนาจ.....	
26	103
ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม.....	
27	106
ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาค.....	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส.....	107
29	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักฉันทามติ.....	109
30	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ.....	110
31	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล.....	111
32	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม.....	113
33	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนอง.....	116
34	ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบ.....	118
35	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ.....	120
36	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม.....	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
37	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาค..... 122
38	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส..... 123
39	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักฉันทามติ..... 124
40	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ..... 125
41	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล..... 126
42	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม..... 127
43	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนอง..... 128
44	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบต่อ..... 129
45	ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสะดวก ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการรับผิดชอบต่อ..... 200

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
46 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการตอบสนอง.....	201
47 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการมีส่วนร่วม.....	202
48 แสดงผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการกระจายอำนาจ....	203
49 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักความโปร่งใส.....	204
50 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักนันทามติ.....	205
51 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักประสิทธิผล.....	206
52 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักประสิทธิภาพ.....	207
53 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักความเสมอภาค.....	208
54 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักนิติธรรม.....	209

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ธรรมาภิบาล (Good governance) เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในโลกปัจจุบัน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกันการติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบอีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องการเมืองการปกครอง ได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากประเทศจะเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ควรให้ความสนใจถึงเรื่องของสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม การบริหารงานที่ดีจึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น ธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาชน โดยเฉพาะข้าราชการ เพราะธรรมาภิบาลเป็นการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงานมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำพร้อมทั้งตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรมจริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ การตัดสินใจดำเนินการ และประเมินผลตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันนั้น มีการส่งเสริมสถานภาพหญิงชาย และให้ความสำคัญกับกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งคนด้อยโอกาส ตลอดจนสร้างความเท่าเทียมกัน ทางสังคมในการรับโอกาสต่าง ๆ ที่ประชาชนพึงได้รับ การมีธรรมาภิบาลอาจเป็นการนำมาสู่การมีประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ในที่สุด และการมีประชาธิปไตยก็นำมาสู่การแก้ไขปัญหาการขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นได้โดยสันติวิธี (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546, หน้า 3-4) หลักธรรมาภิบาลเป็นเกณฑ์การปกครองบ้านเมืองตามวิถีประชาธิปไตย เป็นการปกครองบ้านเมืองที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้ให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม (วิรัตน์ รัตนมณี, 2550) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ดังนี้ “การบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระบบให้สังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไข ภัยวิบัติที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส

และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยและกระแสโลกปัจจุบัน” (สุจิต นิมิตกุล, 2543, หน้า 13-24)

ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐกำลังเผชิญกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ และปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยสถานการณ์ใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ถูกกำหนดโดยกติกาสากลโลก ทำให้สังคมโลกตกอยู่ในสภาวะการแข่งขันมากขึ้น ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ขณะที่ประเทศยังต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ และเงื่อนไขของกระแสประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกระดับมากขึ้นเป็นแรงผลักดันที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวและทบทวนบทบาทหน้าที่และปรับปรุงการให้บริการใหม่เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายและซับซ้อนที่บ่มมากขึ้นอยู่ตลอดเวลาได้อย่างตรงประเด็น ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ โดยทบทวนบทบาท ภารกิจและกลยุทธ์วิธิตำเนินการให้รัฐเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเป็นผู้กำกับดูแลให้ประชาชนได้รับบริการอย่างเพียงพอ มีคุณภาพ มีการปรับเปลี่ยนทำงานในลักษณะเครือข่าย เพื่อให้ ชุมชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ มากขึ้น มีความรับผิดชอบโปร่งใส ตรวจสอบได้มุ่งให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546, หน้า 4) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้ส่วนราชการปฏิบัติการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อบรรลุเป้าหมายเกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ มีการปรับปรุงการปฏิบัติของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (ไชยวัฒน์ คำชู, 2545)

ในการบริหารจัดการการศึกษาของประเทศไทยทุกระดับมุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รักการทำงาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) คุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ผู้บริหารและบุคลากรเป็นตัวแปรสำคัญ บุคลากรต้องทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืนและมีสัมพันธภาพที่ดีทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ บุคลากรต้องมีความตระหนักกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ (สงบ ประเสริฐพันธ์, 2543, หน้า 79) การบริหารงานนับว่าเป็นเรื่องสำคัญโดยผู้บริหาร ครู

และบุคลากรต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การบริหารงานจะประสบความสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจสั่งการ เพราะการตัดสินใจใด ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อองค์กร อาจทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือความล้มเหลวในหน่วยงานได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการ ในการบริหารและจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน ให้เอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและ สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพนั้นจะส่งผล ต่อองค์กร ขวัญกำลังใจต่อผู้ร่วมงาน ทั้งยังเป็นการเสริมความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน (อุไร บัณฑวง, 2552, หน้า 2) สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลัก ในการทำหน้าที่ส่งเสริมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในภาครัฐตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องผลักดัน การปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐให้มีระดับธรรมาภิบาลเทียบเท่ามาตรฐานสากล ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ ได้ศึกษา และจัดทำเกณฑ์สำหรับให้ประเมิน เพื่อจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good governance rating) ขึ้น เพื่อนำไปใช้สำรวจและประเมินระดับของการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัด การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้สำหรับการบริหารงาน พบว่า มี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญและเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นกฎเกณฑ์ ในการบริหารงาน ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ทางการศึกษาในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบาย กฎเกณฑ์ มาตรฐาน และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากหลักการและความสำคัญรวมไปถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 (สพป. รย.1) ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงประโยชน์ของ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในองค์กร โดยการกำหนดกรอบกลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลทั้งยังเป็นการสนองนโยบายของรัฐ เพื่อให้การบริหารงาน เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และมีกระจายอำนาจไปยังโรงเรียนต่าง ๆ มีความเท่าเทียมกันในองค์กร การประเมินคุณภาพภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 (สพป. รย. 1) พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

เป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรและประสิทธิภาพในการบริหารงานในองค์กร จึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีนํ้าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2557)

จากเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและบรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 นั้น ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียนตามนโยบายของรัฐและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 อยู่ในระดับใด โดยในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวัง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาปรับปรุง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

คำถามของการวิจัย

1. สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นอย่างไร

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีอะไรบ้าง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ใน 10 หลัก โดยผู้วิจัยสรุปแนวคิดจาก เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) อ่างถึงใน นุษยง ชัยเจริญ
วัฒนะ และบุญมี ลี, 2544) วรภัทร โทชนเกษม (2541) อานันท์ ปันยารชุน (2541)
ประสาร ไตรรัตน์วรกุล (2542) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542)
สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) ยุทธ วรรณตรการ (2544) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546)
อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548) นันทพล เรืองวิงส์ (2552) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ระบบราชการ (2552) ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม
หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ
หลักความเสมอภาค หลักนิติธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 42 โรงเรียน จำนวน
ประชากรทั้งหมด 829 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร โดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ
Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 265 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย
(Sample random sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทั้ง 10 หลัก
ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ
หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค
หลักนิติธรรม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นียมศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีทั้งด้านการปกครอง การดำเนินงาน การควบคุม การดูแลกิจการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก คือ หลักการรับผิชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

หลักการรับผิชอบ หมายถึง มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ การบริหารงานด้วยความใส่ใจ ความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม และด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

หลักการตอบสนอง หมายถึง การบริหารงานโดยความสามารถให้บริการที่สามารถ ดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา และการให้บริการที่สร้างเชื่อมั่น สร้างความไว้วางใจ สามารถตอบสนองความคาดหวังและความต้องการแก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานโดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วน ทั้งในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสอย่างเสรีตามกฎเกณฑ์ กฎระเบียบที่วางไว้ ไม่กีดกัน ทางความคิด เพศ หรือทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การบริหารงานโดยมีการมอบอำนาจการตัดสินใจ ให้ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบโดยสามารถปรับปรุงกระบวนการ ทำงานเพื่อความสามารถในการทำงาน และสร้างผลงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย

หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานด้วยกระบวนการทุกขั้นตอนที่มีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย มีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงและ ผู้มีส่วนร่วมสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก และเข้าใจง่าย และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักฉันทามติ หมายถึง การบริหารงานโดยมีข้อมติและข้อตกลงจากบุคลากร ในกระบวนการทำงาน มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นที่สำคัญของการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา หาข้อยุติในประเด็นปัญหาหรือกิจกรรมที่สำคัญของสถานศึกษาที่ได้รับ ความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ของครูและบุคลากรของโรงเรียน

หลักประสิทธิผล หมายถึง การบริหารงานของสถานศึกษาโดยมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ ชัดเจน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดผลงานชัดเจน มีระบบกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบและ

มีความต่อเนื่อง ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติงาน ผลงานของสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงาน มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ใช้ทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าเพื่อดำเนินการ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถ ตามพันธกิจของสถานศึกษา มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

หลักความเสมอภาค หมายถึง การบริหารงาน โดยมีการบริหารงานบุคลากร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก ชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานที่มีการใช้กฎหมาย กฎระเบียบ กติกา กฎเกณฑ์ โดยการยอมรับของส่วนรวม ไม่วิครอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไข องค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนที่วางไว้

ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานสอนใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 ถึง ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีนักเรียนจำนวนตั้งแต่ 121-300 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนหลักที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและ

ความเหมาะสมของข้อคำถามของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย เพื่อพิจารณาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย เพื่อความพร้อมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้คำตอบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาคปฏิบัติจริง

ขั้นตอนหลักที่ 2 การศึกษาในภาคปฏิบัติจริง แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลผลข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 6 รายงานผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้ค่าสถิติ “ร้อยละ (%)” วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้ให้คำตอบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2. ใช้ค่าสถิติ “ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)” และ “ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)” วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3. ใช้ค่าสถิติ “ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)” และ “ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)” วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

4. ใช้ค่าสถิติ “ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($PNI_{modified}$)” วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

5. ใช้ค่าสถิติ “ร้อยละ (%)” และ “ร้อยละสะสม (%สะสม)” วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

1. ได้รับความรู้ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. ได้รับความรู้ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
3. ได้รับความรู้ข้อมูลความต้องการความจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
4. ได้รับความรู้ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
5. ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

การนำเสนอรายงานผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แบ่งการนำเสนอรายงานผลการวิจัยออกเป็น 5 บทหลัก ดังนี้

- บทที่ 1 บทนำ
- บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย
- บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. แนวคิดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตั้งอยู่ภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 256 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 3,731.997 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ ความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอลองหาดและอำเภอวังสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 51.87 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดสระแก้ว มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

เหนือ ติดต่อกับ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ

และอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พื้นที่บางส่วน

ติดราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบินทร์บุรี อำเภอนาคี จังหวัดปราจีนบุรี

และอำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบาย กฎเกณฑ์

มาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการศึกษา มีหน่วยงานสถานศึกษาที่รับผิดชอบ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 163 โรงเรียน 2 สาขา จำนวนข้าราชการครู 1,696 คน จำนวนนักเรียน 30,437 คน โรงเรียนขนาดกลาง ที่เปิดสอนประถมศึกษา จำนวน 42 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครู 829 คน จำนวนนักเรียน 15,510 คน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2557, หน้า 1-3)

โรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีภารกิจที่จะต้องดำเนินการตามนโยบาย ดังนี้

วิสัยทัศน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จะเป็นองค์กรนำในการบริหารจัดการ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประชากรวัยเรียน และประชาชนในเขตพื้นที่การศึกษาได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรม และต่อเนื่องมีคุณธรรมนำความรู้ มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ

พันธกิจ

1. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน ทางสังคมอื่น จัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แล้วแต่กรณี ให้ประชากรวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ตลอดจน ประชาชน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาคเป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบที่หลากหลายและส่งเสริม ให้ได้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานตามศักยภาพและความต้องการของแต่ละคน

2. สร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

3. ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการให้กับสถานศึกษา ในฐานะนิติบุคคลตามแนวทางการปฏิรูประบบบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New public management) และหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance)

เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชนในเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค เป็นธรรมและต่อเนื่องในรูปแบบที่หลากหลาย
2. ประชากรวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชนมีความรู้ มีคุณภาพ คุณธรรม มีศักยภาพ ร่วมพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฐานความรู้ตามแนวทางหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น สามารถจัดการศึกษาของตนได้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ประกันโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชนในเขตพื้นที่การศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และได้รับโอกาสในการศึกษาปฐมวัย อย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องได้รับการศึกษาดังกล่าวอย่างเท่าเทียม และทั่วถึงตามลักษณะผู้เรียนในแต่ละกลุ่มและประเภท

กลยุทธ์ที่ 2 ประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาปฐมวัยในแต่ละระดับ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอัตรากำลังครูผู้สอนให้เพียงพอและพัฒนา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ความสำคัญกับพื้นฐานและศักยภาพของผู้เรียน สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายใน และผ่านการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ประกันประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตลอดจนองค์คณะบุคคลตามกฎหมายมีความพร้อมและมีความเข้มแข็งที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยใช้เครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 4 ประกันความปลอดภัย มีการจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกอำเภอจัดระบบดูแลนักเรียน โดยใช้ระบบคัดกรองและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาตนให้พ้นจากภัยทั้งปวง โดยใช้สถาบันบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนเสริมความเข้มแข็งให้ความสำคัญกับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายเป็นกรณีพิเศษ อย่างครบวงจร และประเมินมาตรฐานของระบบเป็นรายโรงเพื่อพัฒนาต่อยอด ทั้งยังส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน โดยแสวงหา ความร่วมมือ และวิธีการที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 5 ปฏิรูปหลักสูตร จัดให้มีการพัฒนาครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นการบูรณาการและการนำไปใช้ (Activity based) ให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของท้องถิ่น ตลาดแรงงาน สถานประกอบการ เพื่อวางรากฐานในการแข่งขัน ในอนาคตและใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างจริงจัง สนับสนุน สถานศึกษานำร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และขยายผล สถานศึกษาทั่วไปและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษสำหรับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส

กลยุทธ์ที่ 6 ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน และมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดทำข้อมูลนักเรียน รายบุคคล วิเคราะห์ จัดกลุ่มและออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย และส่งเสริมให้ครูพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยกระบวนการวิจัยและจัดกิจกรรม ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีวิชาการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถเต็มตามศักยภาพและสนับสนุนการแข่งขัน ทางวิชาการระดับนานาชาติ มีการศึกษา วิจัย นำเสนอแนวทางและกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยการพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพอย่างหลากหลาย

กลยุทธ์ 7 ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมการทำงานให้เอื้อต่อการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้และการสอน (Learning and teaching organization) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยการสร้างเครือข่ายการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในวิชาชีพ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อให้ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่และคุณภาพการศึกษา สร้างมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 8 ปฏิรูปการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สร้างพลังขับเคลื่อนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม โดยการปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และการสอน (Learning and teaching organization) ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานตามหลักเกณฑ์วิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี มีความรับผิดชอบ โปร่งใสตรวจสอบได้ ทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม

การสร้างเครือข่ายพันธมิตร ทำงานร่วมกัน เสริมสร้างซึ่งกันและกันภายในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์และการจัดการ พัฒนาการวางแผน การตรวจติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ออกแบบ เครื่องมือตรวจติดตาม ประเมินผลการดำเนินการ มีระบบการรายงานที่รวดเร็ว ถูกต้อง ทันสมัย

กลยุทธ์ที่ 9 ประเมินคุณภาพนักเรียน ในปีสุดท้ายของช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง จัดทำเกณฑ์การประเมิน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และครู ผู้สอน ร่วมกันกำหนดหลักเกณฑ์และให้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่มีมาตรฐานร่วมพิจารณา ตรวจสอบกลั่นกรอง มีการดำเนินการประเมินคุณภาพนักเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่งตั้งกรรมการประเมินนักเรียน วิเคราะห์ผลการจัดทำรายงานการประเมินรายงานต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชนพร้อมทั้งนำมาเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน

กลยุทธ์ที่ 10 ประเมินคุณภาพครูตามเกณฑ์ที่กำหนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดังคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์และแบบประเมินจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย โดยประเมิน ปีละ 2 ครั้ง ต้นเดือนมีนาคม และต้นเดือนกันยายน ของทุกปี เพื่อวิเคราะห์ สรุปผล นำผลประกอบการพิจารณาความดีความชอบและนำมาปรับปรุงและพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 11 ประเมินคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังคณะกรรมการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยปีละ 2 ครั้ง ต้นเดือนมีนาคม และต้นเดือนกันยายน ของทุกปี เพื่อนำไป วิเคราะห์ผล สรุปผล นำผลประกอบการพิจารณาความดี ความชอบผู้บริหารสถานศึกษาและภาพรวมของครูผู้สอนทั้งหมด และนำมาแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

กลยุทธ์ที่ 12 เร่งรัดการประชาสัมพันธ์ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาในเชิงรุก เชิงลึก และเชิงกว้างในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง โดยสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ตั้งคณะทำงานจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ สนใจและกระตือรือร้น ในการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เชิงลึก และเชิงกว้างประสานความร่วมมือสร้างเครือข่ายของหน่วยงาน ต้นสังกัดและต่างสังกัด สื่อมวลชน องค์กรเอกชน ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันสังคม ตลอดจน บุคคลและครอบครัว ในการประชาสัมพันธ์เชิงรุกและเชิงลึก และเชิงกว้าง ทุกรูปแบบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตระหนักถึง ความสำคัญ ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) โดยการกำหนดกรอบกลยุทธ์ สอดรับกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร ทั้งการดำเนินงาน

ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ของสถานศึกษา และเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานและบรรลุเป้าหมาย นโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการ และบริบทของสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานโรงเรียน

ความหมายของการบริหารงานโรงเรียน

นักคิดและวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารงานโรงเรียน ไว้ดังนี้ Good (1973, p. 13) ได้แสดงทัศนะว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับงานหรือกิจการในโรงเรียน รวมทั้งการบริหารธุรกิจ โรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุตามจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน โปรแกรมการศึกษา โปรแกรมด้านกิจกรรมหลักสูตรวิธีสอน วัสดุอุปกรณ์และการแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญโญ สาทร (2526, หน้า 10) ที่กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะสติพฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมทั้งในด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม

หวน พิณรุพันธ์ (2528, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นการดำเนินการ ของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม

พนัส หันนาคินทร์ (2529, หน้า 5) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร โรงเรียนต่างจาก การบริหารธุรกิจกล่าวคือ ผลงานธุรกิจคือกำไร ส่วนผลที่ได้จากการบริหาร โรงเรียน คือ การพัฒนา ให้คนมีคุณภาพขึ้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2525, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร โรงเรียน คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2536, หน้า 33) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือการทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้นำ

สมยศ นาวิการ (2536, หน้า 17) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือศิลปะการทำงาน ให้สำเร็จโดยใช้บุคคลมีกระบวนการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ การควบคุม การใช้ทรัพยากรอื่นเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2541, หน้า 39) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารคือความพยายามในการสั่งการ แนะนำและผสมผสานในความพยายามของมนุษย์ซึ่งมีจุดรวมที่จุดหมายปลายทาง และเป้าหมายบางอย่าง

นันทพล เรื่องรวิงษ์ (2552, หน้า 17) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียน คือ การดำเนินการกิจกรรมหลายอย่างในโรงเรียนเพื่อให้การบริการทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณธรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยอาศัยหลักการ ความรอบคอบ การไตร่ตรอง และการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นสมาชิกที่ดีแก่สังคมและประเทศชาติ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

นักคิดและวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

คณะกรรมการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (2542, หน้า 56) กล่าวถึง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานของสถานศึกษาดังนี้

1. เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการในสถานศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบ
2. ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงานภายในสถานศึกษาให้ดำเนินการจัดการศึกษาในความรับผิดชอบให้เป็นไปตามนโยบายคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของกระทรวง เขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา
4. ระดมสรรพกำลัง และทรัพยากรต่าง ๆ จากท้องถิ่นมาใช้ในการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา

สุวิทย์ มูลคำ (2542, หน้า 14) ได้ให้ความหมายว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนว่าเป็นตัวจักรสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งจะผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีบทบาท ดังนี้

1. จัดทำระบบการประกันคุณภาพ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานโรงเรียน
2. ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสอนของครู เน้นให้ครูทุกคนตระหนักรับทราบและถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด

รวมทั้ง ด้านวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นอันดับแรก มีการติดต่อสอบถาม เปิดโอกาสให้ครูได้ปรึกษา ร่วมคิดและร่วมปฏิบัติงานกับครูอย่างใกล้ชิด

3. ส่งเสริมให้ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มเวลา และเต็มศักยภาพ โดยลดงานธุรการและงานอื่น ๆ ของครู ให้ครูมีเวลาในการศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเองและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการประชุม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ที่คณะครูต้องการ สนใจและร้องขอ

5. จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นผู้ใช้หรือผู้ปฏิบัติให้เพียงพอ ส่งเสริมการใช้สื่ออุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตามประเมินผลและรายงานตามสายบังคับบัญชา อย่างเป็นระบบ

6. ติดตามความก้าวหน้าผลการเรียนของนักเรียน ผลการปฏิบัติงานของครู ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน การพูดคุย และการสอบถาม ผู้ปกครอง

7. ติดต่อผู้ปกครองและชุมชน จัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน การรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ให้ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา มีส่วนรับรู้อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 25) ได้มีการบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริหารสาธารณะย่อมจะมีอิสระในการบริหารงาน ทั้งด้านทรัพยากรบุคคลและอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายกำหนด การมีกฎหมายกำหนด ให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็ง ในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติโดยรวม อย่างไรก็ตาม การจะบริหารสถานศึกษา ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงแนวทางหรือเงื่อนไข ดังนี้

1. รวบรวมและจัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารจำเป็นต้องรวบรวมจัดระบบ และใช้ข้อมูลข่าวสารสนเทศเพื่อการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. วางแผนและดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้รวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างเต็มที่

3. ศึกษากฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดเชิงกฎหมาย และการตัดสินใจของคน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีที่ปรึกษาและเสนอแนะก่อนการตัดสินใจที่ตนขาดความเชื่อมั่น

4. การบริหารและการตัดสินใจโดยองค์คณะบุคคล เพื่อให้การบริหารและการตัดสินใจมีความถูกต้องและก่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการมากที่สุด ผู้บริหารควรดำเนินการโดยใช้องค์คณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

5. จัดระบบบัญชีให้ครบถ้วนถูกต้อง แม้ผู้บริหารมีอำนาจอิสระในการบริหารและตัดสินใจก็ตามแต่มิได้เป็นไปได้โดยปราศจากการควบคุมตรวจสอบของทางราชการ โดยเฉพาะด้านการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการตรวจสอบใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาทั้งในช่วงก่อนใช้ ระหว่างใช้และภายหลังการใช้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องจัดระบบบัญชีให้ครบถ้วน ถูกต้องตามระบบและระเบียบทางราชการ เพื่อการบริหารของตนเป็นไปอย่างความโปร่งใส และสุจริต

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 9-23) กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษามุ่งหมายที่จะให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุขการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดังปรากฏในบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการและเป็นไปตามหลักการการบริหารที่โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาจะดำเนินการต่าง ๆ ได้

ต้องอยู่ในกรอบของอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น โดยได้กำหนดให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือการดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงาน โดยต้องมีการวางแผนที่ดี มีความรู้ความเข้าใจ โดยการดำเนินงานนั้นต้องยึดหลักการ มีส่วนร่วม การกระจายอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน มีความโปร่งใสในการทำงาน ถูกต้องตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่ตกลงร่วมกัน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

จากข้อมูลการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยการกำหนดกรอบกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงาน โรงเรียนในสังกัด โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการบริหารงานโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

แนวคิดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

Agere (2000, p. 115 อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2545, หน้า 6) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ใช้ในสาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยเป็นคำที่อยู่ร่วมกับกลุ่มประชาธิปไตย ประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่ยั่งยืนในช่วงศตวรรษที่ผ่านมากลุ่มคำดังกล่าว มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปองค์กรของรัฐ ซึ่งเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ สามารถประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อจัดการบริหารที่ดีขึ้น

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 15 อ้างถึงใน วชิร ไทยเจริญ, 2552, หน้า 18) กล่าวว่า Governance มีองค์การพัฒนามาใช้ใน ช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 โดยธนาคารโลก มีการรายงานเรื่อง “Sub-Sahara africa from crisis to sustainable growth” ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1989

ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมี Governance และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และต่อมามีการศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ในการให้ประเทศต่าง ๆ กู้เงินเพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน ก็คือการที่ประเทศต่าง ๆ มีธรรมาภิบาล (Good governance) พร้อมทั้งดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงกันไว้ อย่างเคร่งครัด ซึ่งปัจจัยทั้งสองประการนี้ทำให้ประเทศเหล่านั้นสามารถพัฒนาคุณภาพได้อย่างรวดเร็วและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงส่งเสริมให้สร้างระบบการปฏิบัตินโยบายทางเศรษฐกิจ การสร้างสถาบันในการจัดทำนโยบายพัฒนาระบบการจัดสรรทรัพยากรของรัฐบาลที่โปร่งใส การส่งเสริมการสร้างความปลอดภัยในระบอบประชาธิปไตยของรัฐบาล วิชาการแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐ ในด้านการทำงานของรัฐบาลและจัดปัญหาการคอร์รัปชัน ต่อมาที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2540 ได้เขียนจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐบาลไทย โดยแปลเป็นภาษาไทยว่า “ธรรมรัฐ” อธิบายว่า หมายถึง “การบริหารกิจการของบ้านเมืองด้วยความ เป็นธรรม เคารพสิทธิของผู้นกพลเมืองอย่างเสมอกัน มีระบบตัวแทนประชาชนที่สะท้อนความคิด ของผู้คนได้อย่างเที่ยงตรง มีรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรมแต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชน จะตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลที่ไม่ถืออำนาจเป็นธรรม แต่ใช้อำนาจอย่างที่ประชาชนจะตรวจสอบได้ ตัวรัฐบาลเองก็มีความเอื้ออาทรต่อผู้คนสามัญเป็นอาภรณ์ประดับตน ไม่ถูกดูถูกประชาชนด้วยการ เอาความเท็จมาใส่ และมีอารยะพอที่แสดงความรับผิดชอบหากบริหารงานผิดพลาดหรือ ไร้ประสิทธิภาพ” จนกระทั่ง ธีรยุทธ บุญมี (2541) ได้เปิดเผยข่าวเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2541 เรียกร้องให้รัฐบาล นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ขณะนั้นสร้าง “ธรรมรัฐแห่งชาติ” หรือ Governance โดยการระดมผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำสถาบันหลักและเครือข่ายทางสังคมมาร่วมกันแก้ไข วิฤตติเศรษฐกิจไทย และปัจจุบันได้เรียกว่า ธรรมาภิบาล สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ภายหลังที่สถาบันได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและกอบกู้ประเทศ ให้ฟื้นวิฤตติทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในประเทศ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้บัญญัติ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย สถาบันพระปกเกล้า (2548 อ้างถึงใน มุตตา คงคืน, 2551, หน้า 17) เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน เกินความจำเป็นมีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชน ได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลปฏิบัติ ราชการอย่างสม่ำเสมอ

ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

International money fund (1998, p. 60 อ้างถึงใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551, หน้า 84) ได้ให้ความหมายว่า เป็นวิธีการปกครองของประเทศ รวมถึงนโยบายด้านเศรษฐกิจ และกรอบกฎระเบียบต่าง ๆ โดยผู้บริหาร International money fund (IMF) ได้กล่าวถึง แนวทางธรรมาภิบาลของ IMF คือ “แนวทางที่เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกำกับดูแลนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ ความโปร่งใสของบัญชี การใช้จ่ายของรัฐบาล ประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรสาธารณะ ตลอดจนเสถียรภาพและความโปร่งใสของสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของภาคเอกชน”

United nation (2000, p. 7 อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2545, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศที่มีการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน และมีคุณภาพที่ดีการดำเนินงานต้องเกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส ธรรมาภิบาล คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และมีคำตอบพร้อมเหตุผลที่สามารถชี้แจงได้

World Bank (2002, p. 11 อ้างถึงใน อรุณรัตน์ สพโชคชัย, 2541, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่าเป็นลักษณะและวิธีทางของอำนาจได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาธรรมาภิบาลเป็นลักษณะและวิธีทางของการที่มีการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อจัดการงานของบ้านเมือง โดยเฉพาะการจัดการงานทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อพัฒนาโดยนัยของธนาคารโลก เป็นการชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้ธรรมาภิบาลเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้รัฐบาลสามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบที่ยุติธรรม มีกระบวนการกฎหมายที่อิสระ ที่ทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามสัญญา อีกทั้งระบบราชการฝ่ายนิติบัญญัติและสื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบและตรวจสอบได้

ธีรยุทธ บุญมี (2541, หน้า 60-70) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมรัฐหรือการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) คือ การบริหารจัดการของการปกครองประเทศ ทั้งเป็นการเปลี่ยนเป้าหมาย วิธีการ ทศนคติของการบริหารจัดการต่าง ๆ ของประเทศมาเน้นผู้บริโภคนั้นเน้นความเป็นพลเมือง เน้นความเป็นชุมชน เน้นผลงานมากกว่าเน้นผู้ผลิต ฝ่ายขององค์กร ฝ่ายของผู้มีอำนาจ และการเกิดธรรมรัฐหรือการบริหารจัดการที่ดีได้ต้องมีการปฏิรูปสังคม

ประเวศ วะสี (2541, หน้า 20) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมรัฐหรือการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ว่า ประกอบด้วยภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคสังคมที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม โดยรัฐและธุรกิจต้องมีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ถูกตรวจสอบได้

ลิจิต ซีเรเวคิน (2541, หน้า 40) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญหรือการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) หมายถึง กระบวนการปกครองบริหารที่อาศัยปรัชญาหลักการที่ถูกต้อง เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาของสังคม นำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ ตัวอย่างของหลักการของธรรมนูญในสมัยโบราณ เช่น หลักทศพิธราชธรรม เป็นต้น

อานันท์ ปันยารชุน (2541, หน้า 22) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญหรือการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good governance) คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผล หมายถึง การมีบรรทัดฐานเพื่อให้แน่ใจว่า รัฐบาลจะสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน

เจริญพงษ์ วิญญูบุรุษ (2542, หน้า 4) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาลเป็นกฎเกณฑ์การปกครองบำรุงรักษาบ้านเมืองที่ดี หรือกฎเกณฑ์ที่ดีของบ้านเมืองและสังคมโดยมีขอบเขตของความหมายรวมไปถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งครอบคลุมทุกพื้นที่ภาคส่วนของสังคม รวมถึงการจัดระดับองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรของเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่างๆ นิติบุคคลภาคเอกชนและประชาสังคม ขณะเดียวกันยังรวมถึง การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ข้างต้นด้วย

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542, หน้า 18) ได้ให้ความหมายว่า เป็นระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่าง ๆ และสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติสุข

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2542, หน้า 16) กล่าวถึง ธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) หมายถึง กฎเกณฑ์การบำรุงรักษาสังคมบ้านเมืองที่ดี อันหมายถึง การจัดการบริหารสังคมบริการสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้าน และทุก ๆ ระดับ รวมถึงการจัดระบบองค์กรและกลไกของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการ องค์กรของรัฐและรัฐบาลที่ไม่ใช่ส่วนราชการ การบริหารราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล องค์กรเอกชน ชมรม และสมาคมเพื่อกิจการต่าง ๆ นิติบุคคลภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ไชยวัฒน์ คำชู (2545, หน้า 6) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนพื้นฐานที่อย่างกว้างขวางของสังคม และให้ความมั่นใจว่าเสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2545, หน้า 10) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาลทำหน้าที่เป็นกลไกเครื่องมือและแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือ จากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 14-15) กล่าวถึง การใช้อำนาจทางการเมือง การบริหารและเศรษฐกิจในการดำเนินการกิจ กิจกรรมต่าง ๆ ของประเทศในทุกระดับ โดยมีกลไก กระบวนการสถาบัน ซึ่งประชาชนและกลุ่มต่าง ๆ สามารถแสดงออกถึงความต้องการผลประโยชน์ การใช้สิทธิและหน้าที่ ตามกฎหมาย การประสานประนีประนอมความแตกต่างโดยผ่านกลไก กระบวนการสถาบันเหล่านั้น

ธีระ รุญเจริญ (2547, หน้า 149) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาลในการบริหาร หมายถึง การบริหารและการจัดการศึกษาต้องประกอบด้วย

1. ยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก
2. มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้
3. มีความรับผิดชอบ

วิทยากร เชียงกุล (2550, หน้า 61-62) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาล คือ การมีรัฐบาลที่มีกระบวนการทำงานอย่างโปร่งใส มีเหตุผลที่อธิบายรองรับได้ เคารพสิทธิมนุษยชนและหลักประชาธิปไตย ใช้จ่ายงบประมาณการทหารไม่เกินตัว และนักการเมืองตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้เลือกตั้ง ไม่มีการคอร์รัปชันหรือหาผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อตัวเองและพรรคพวก

มุตตา คงคืน (2551, หน้า 19) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาลเป็นกลไกการดำเนินงานทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจโดยการดำเนินงานการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และอยู่กันอย่างสงบสันติสุข

จรวายพร ธรณินทร์ (2552, หน้า 227) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาลมาจาก ธรรมะบวกกับ อภิบาล หมายถึง การปกครองด้วยคุณความดี ซื่อตรงต่อกัน มั่นคงในสัญญาที่มี สัญญาที่ว่า คือ กฎ กติกา มารยาท ที่ทำร่วมกัน ด้วยความเป็นธรรม โปร่งใส และต้องรับผิดชอบในสิ่งที่ทำ

สุเมธ แสงนันทกุล (2552, หน้า 26) ให้ความหมายว่า ธรรมนูญเทศบาลมาจาก ธรรมะบวกกับ อภิบาล แปลว่า การดูแลปกครอง โดยใช้ธรรมะเป็นเครื่องช่วยในการบริหารจัดการ ธรรมนูญเทศบาลจึงหมายถึง การบริหารจัดการที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6-9) กล่าวถึง ธรรมนูญคือ หลักในการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุม การดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 หลัก คือ หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักธรรมนูญ หมายถึง การปกครองการดำเนินงาน การจัดการ การควบคุม การดูแลกิจการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วย องค์ประกอบ 10 หลัก คือ หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

องค์ประกอบของการบริหารงานตามหลักธรรมนูญ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักธรรมนูญตามที่ United nation development program (UNDP) กำหนดไว้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 9 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม
2. กฎหมายที่ยุติธรรม หมายถึง การปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐาน และทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับกลุ่มคนต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
3. ความเปิดเผยโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระประชาชนสามารถเข้าถึงและทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการ ได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
4. การมีฉันทามติ ร่วมในสังคม หมายถึง การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐ ต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคมให้เกิดความเห็นร่วมกันบนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์ สูงสุดแก่สังคมโดยรวม
5. กลไกการเมืองที่ชอบธรรม หมายถึง กระบวนการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง มีความชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม
6. ความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน

7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการของสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐ สามารถจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8. พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำต่อสาธารณชน หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานนั้น ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

9. การมีวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ หมายถึง การที่ผู้นำและประชาชนในประเทศมีวิสัยทัศน์ ในการสร้างธรรมาภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วรภัทร โตรณเกษม (2541) กล่าวว่า ส่วนประกอบของการบริหารจัดการที่ดี มีดังนี้

1. ความโปร่งใส (Transparency)
2. ความยุติธรรม (Fairness)
3. ความรับผิดชอบผลของการตัดสินใจ (Accountability)

อานันท์ ปันยารชุน (2541) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่

1. การทำงานอย่างมีหลักการรับผิดชอบ (Accountability)
2. การมีส่วนร่วมกับประชาชน (Participation)
3. การสามารถคาดการณ์ได้ (Predictability)
4. ความโปร่งใส (Transparency)
5. การมีภาคสังคมที่เข้มแข็ง (Civil society)
6. การมีระบบกฎหมายที่มีคุณธรรม (Rule of law)

ประสาร ไตรรัตน์วรกุล (2542, หน้า 34) กล่าวว่า หลักการบริหารจัดการที่ดีที่สำคัญ

4 ประการ ดังนี้

1. หลักความเป็นธรรม (Fairness)
2. หลักความโปร่งใส (Transparency)
3. หลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Responsibility)
4. หลักความรับผิดชอบในการทำสิ่งที่ถูกต้อง (Accountability)

สำนักงานงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542, หน้า 47) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน เป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งประกอบด้วย หลักการสำคัญ 6 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมและสามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีได้ มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

2. หลักความโปร่งใส คือ การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนหนึ่งกล่าวหาโรงเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

3. หลักความรับผิดชอบ คือ การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้องการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณและความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและจำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

4. หลักความคุ้มค่า คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

5. หลักการมีส่วนร่วม คือ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึง การประหยัดงบประมาณความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วม แสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพในการเข้ามามีส่วนร่วม

6. หลักคุณธรรม คือ การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์กรลดลง คุณภาพของคนในสังคมดีขึ้นมีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวว่า ในการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักพื้นฐาน 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

2. หลักคุณธรรม คือ การยึดถือและเชื่อมั่นในความดีงามโดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือสมาชิกของสังคมถือปฏิบัติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ตลอดจนมีระบบกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของรัฐบาลและเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4. หลักการมีส่วนร่วม คือ การทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และร่วมเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของสังคม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีช่องทางเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ และขจัดการผูกขาดทั้งโดยภาครัฐหรือภาคธุรกิจเอกชน ซึ่งจะช่วยสร้างความสามัคคีและความร่วมมือกันทำงานในเรื่องของภาครัฐและธุรกิจเอกชน

5. หลักความรับผิดชอบ คือ การทำให้สังคมตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและใส่ใจในปัญหาสาธารณะรวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ กล่าวรับการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า คือ การบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยทำให้สังคมรู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติและบริหารด้วยความประหยัด มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐจะต้องให้บริการอย่างมีคุณภาพแก่ประชาชน

ยุทธ วรรณถาวร (2544, หน้า 8) กล่าวว่า หลักการบริหารจัดการที่ดีของหน่วยงานภาคเอกชนที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความโปร่งใส
2. ความซื่อสัตย์สุจริต
3. ความรับผิดชอบ
4. ความมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) ว่าด้วยการบริหารบ้านเมืองที่ดี องค์ประกอบในการเสริมสร้างการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีดังนี้

1. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุก และความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

โดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับบริการจากรัฐ โดยมีแนวทาง คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ตรวจสอบได้ รับฟังความคิดเห็นความพึงพอใจ และปรับปรุงเพื่อวิธีการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

2. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ กำหนดการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีส่วนเชื่อมโยง โดยตรงกับการบริหารแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานภาครัฐ แบบบูรณาการและครอบคลุมเทคนิคการบริหารงานแบบหลายเรื่อง

3. การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ภาครัฐ กำหนดวิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน แต่ละภารกิจ คือ ความโปร่งใส ความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ

4. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็นการลดระยะเวลาในการพิจารณา การสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

5. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ กำหนดให้ส่วนราชการให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่ามีความจำเป็นหรือไม่ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า สถานการณ์อื่นประกอบ และให้มีการทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับภารกิจของส่วนราชการ

6. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน กำหนดแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็สามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับรู้สภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาได้

7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ การวัดผลการปฏิบัติราชการว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ตลอดจนเรื่องคุณภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับใด รวมทั้งมีการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กรด้วย

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล มี 7 ประการ ดังนี้

1. หลักความโปร่งใส หมายถึง ต้องสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กร ให้เกิดความโปร่งใสในวิธีการและสามารถตรวจสอบได้ และมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อตรวจสอบการทำงาน และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าจากองค์กรภายในหรือภายนอก มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาโดยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก

2. หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรมของประชาชน สามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนเสมอกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

3. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนงานหรือองค์กร การมีจิตสำนึกในหน้าที่ ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิ หน้าที่ และปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

4. หลักความเสมอภาค หมายถึง การได้รับปันส่วนในประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์

5. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองและมีความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีระเบียบวินัย ทำงานด้วยความถูกต้องดีงาม

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การถือเอาประโยชน์อันสูงสุดแห่งองค์กรเป็นที่ตั้งในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

7. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการร่วมตัดสินใจปัญหาสำคัญของชาติ โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

นันทพล เรื่องวิรัช (2552, หน้า 7) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลคือหลักการว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จำแนกหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง ตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้องเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกัน

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดถือในความถูกต้อง ดีงาม มีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยยึดหลักการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของพระพุทธศาสนา

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบังในบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมในการรับผิดชอบในการกระทำ

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดจากการกระทำทั้งในความคิดความชอบและความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ เพื่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า คุ้มเงิน คุ้มเวลา และคุ้มแรงงาน

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6-9) กล่าวว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีหลักการสำคัญ 10 ประการ ดังนี้

1. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบต่อปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

2. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

3. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนพัฒนา

4. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองส่วนอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งมั่นสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอื่นไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักฉันทามติ (Consensus oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

7. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุเป้าประสงค์ และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึง สามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงาน ในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

8. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการ ของประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

9. หลักความเสมอภาค (Equity) คือ ได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

10. หลักนิติธรรม (Rule of law) คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ 10 หลัก ดังนี้

1. หลักการรับผิดชอบ
2. หลักการตอบสนอง
3. หลักการมีส่วนร่วม
4. หลักการกระจายอำนาจ
5. หลักความโปร่งใส
6. หลักฉันทามติ
7. หลักประสิทธิผล
8. หลักประสิทธิภาพ
9. หลักความเสมอภาค
10. หลักนิติธรรม

โดยองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการรับผิดชอบ (Accountability)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ถี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า พันธะความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การตัดสินใจใด ๆ ของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต้องกระทำโดยมีพันธะความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำ ต่อสาธารณชนหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียกับหน่วยงานนั้น ๆ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น แก่ส่วนรวมเป็นหลัก และมีจิตใจเสียสละ เห็นคุณค่าสังคมที่ตนเองสังกัดอยู่

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546, หน้า 47) กล่าวถึง หลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

สำนักงานงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542, หน้า 47) กล่าวถึง หลักความรับผิดชอบ คือ การได้รับการยอมรับและความพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ และความถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและ จำนวนการร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึง การดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐ ตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักพื้นฐาน ตามหลักความรับผิดชอบ คือ การทำให้สังคมตระหนักถึงสิทธิ และหน้าที่ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนและใส่ใจในปัญหาสาธารณะ รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างออกไป โดยพยายามหาทางออกที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับร่วมกันได้ กล่าวรับการกระทำของตน

ประภาศรี สีหอำไพ (2543, หน้า 66-67) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการแสดงออก เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม คือ มีความรับผิดชอบเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน ความเพียร ความละเอียดรอบคอบ

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-14) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงาน จะเป็นตัวชี้วัดสำคัญ ในการประเมินความสำเร็จของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลมีลักษณะหลักที่สำคัญ เกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง บุคคลหรือสถาบันใด ๆ ที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ต้องตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายใต้ระยะเวลาที่เหมาะสม รวมถึงรับผิดชอบต่อผลแห่งการกระทำที่มีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) กล่าวถึง การบริหารบ้านเมืองที่ดี
 อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ภาครัฐกำหนดวิธีการทำงาน
 ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจ คือ
 ความโปร่งใส ความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 27) ได้กำหนดระเบียบว่า ด้วยการสร้างระบบบริหาร
 กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับความหลักความรับผิดชอบ คือการตระหนัก
 ในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง
 และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง
 และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

เจริญ เจษฎาวุฒิ (2547, หน้า 157) ได้ให้ความหมายหลักความรับผิดชอบว่า
 เป็นการยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้รับกระทำไป ซึ่งผู้นำของรัฐมีการจำแนกกลุ่มประเภท
 ของความรับผิดชอบไว้ 4 ประเภท คือ

1. ความรับผิดชอบต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ
2. ความรับผิดชอบต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล
3. ความรับผิดชอบต่อการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
4. ความรับผิดชอบต่อความสุข และความเรียบร้อยอันดีของสังคม

อย่างไรก็ตามในความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดี หรือธรรมาภิบาล ก็คือ
 ความกล้าต่อการแสดงออกและการยอมรับต่อผลการตัดสินใจและการกระทำของตนโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 33) การบริหารการศึกษา
 ตามหลักธรรมาภิบาล เกี่ยวกับความรับผิดชอบ คือ ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเอง
 และผู้อื่น ใส่ใจ และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง
 และมีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเองตามบทบาท และหน้าที่

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง
 การมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนงานหรือองค์กร
 การมีจิตสำนึกในหน้าที่ ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม สิทธิ หน้าที่ และปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง
 เคารพความคิดเห็นที่แตกต่างตามหลักประชาธิปไตย

นันทพล เรืองวิวัฒน์ (2552, หน้า 7) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง รับผิดชอบ
 ในสิ่งที่ได้ทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดจากการกระทำทั้งในความคิดความชอบและ
 ความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบเพื่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันท่วงที

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง หลักการรับผิดชอบ (Accountability) คือ การแสดงความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการรับผิดชอบ หมายถึง การบริหารงานด้วยความใส่ใจ ความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม และด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

หลักการตอบสนอง (Responsiveness)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) กล่าวถึง การตอบสนองในการทำงาน ทั้งการประเมินผลการปฏิบัติราชการ การวัดผลการปฏิบัติราชการว่ามีผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ตลอดจนเรื่องคุณภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับใด รวมทั้งมีการตรวจสอบการปฏิบัติราชการภายในองค์กรด้วย

อริย์ชัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ตามแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้รับบริการโดยเร็ว ในขณะเดียวกันก็สามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับรู้สภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาได้

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง หลักการตอบสนอง (Responsiveness) คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวัง/ ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการตอบสนอง หมายถึง การบริหารงานโดยความสามารถให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา และการให้บริการที่สร้างเชื่อมั่น สร้างความไว้วางใจ สามารถตอบสนองความคาดหวังและความต้องการแก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงประชาชนทั้งชายและหญิงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

สุจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-14) การบริหารจัดการที่ดีมีองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของทั้งประชาชนและมีเจ้าหน้าที่รัฐในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มและพลังการทำงานที่สอดคล้องประสานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายการบริการ

ประชาชน และส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบท ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) ได้สรุปว่า ธรรมนูญมีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ทุกฝ่ายสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟังร่วมคิดและเสนอแนะ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงเสรีภาพในการแสดงออก และการรวมกลุ่มในสังคม

สำนักนายกรัฐมนตรี (2546) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 33) กล่าวถึง การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมนูญ มีหลักการสำคัญเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามาและเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในการบริหารและจัดการศึกษา

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการร่วมตัดสินใจปัญหาสำคัญของชาติ โดยมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2549, หน้า 176) ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของความเกี่ยวข้อง ผูกพันของบุคลากรในองค์กรหรือสถานศึกษา การร่วมประชุมปรึกษาหารือ การตัดสินใจ การควบคุมกำกับดูแล การทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพอย่างสูงสุด รวมถึง การกระจายโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การดำเนินงาน การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การให้ปรึกษาแนะนำ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยการให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การบริหารงาน การประเมินผลและการร่วมรับผลประโยชน์

นันทพล เรื่องรวิวงษ์ (2552, หน้า 7) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมในการรับผิดชอบในการกระทำ

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 7) กล่าวถึง หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนพัฒนา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานโดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วน ทั้งในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสอย่างเสรีตามกฎหมาย กฏระเบียบที่วางไว้ ไม่กีดกันทางความคิด เพศ หรือทำให้เกิดความเลื่อมล้ำทางสังคม

หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในเชิงปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดังปรากฏในบัญญัติมาตรา 39 ความว่า กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัวมีอิสระในการบริหารจัดการ และเป็นไปตามหลักการการบริหารที่โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นสถานศึกษาจะดำเนินการต่าง ๆ ได้ ต้องอยู่ในกรอบของอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น โดยได้กำหนดให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฏระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ เป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน กำหนดหน้าที่ให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อเป็นการลดระยะเวลาในการพิจารณา การสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่มีผลโดยตรงต่อประชาชน ให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว โดยวิธีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การจัดตั้งศูนย์บริการร่วม

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า การกระจายอำนาจคือการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการร่วมตัดสินใจปัญหาสำคัญขององค์กร โดยมีส่วนรับผิดชอบในงาน ทางการเมือง การบริหาร และการจัดสรรทรัพยากรของชุมชน เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชน

สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6) กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองส่วนอื่น และภาคประชาชน ดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งมั่นสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การบริหารงานโดยมีการมอบอำนาจการตัดสินใจให้ครูในขอบเขตภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบโดยสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อความสามารถในการทำงานและสร้างผลงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย

หลักความโปร่งใส (Transparency)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า ความเปิดเผยโปร่งใส หมายถึง กระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมสามารถถ่ายโอนได้อย่างเป็นอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงานงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542, หน้า 47) กล่าวถึงความโปร่งใส คือ การสำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนหนึ่งกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ

สำนักงานรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กรให้มีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ตลอดจนมีระบบกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของรัฐและเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-14) การบริหารจัดการที่ดี คือ มีความโปร่งใส ข้อมูลต่าง ๆ ต้องตรงกับข้อเท็จจริงของการดำเนินงานและความสามารถตรวจสอบได้ มีการดำเนินการที่เปิดเผยชัดเจนและเป็นไปตามที่กำหนดไว้

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาลมีลักษณะหลักที่สำคัญที่เกี่ยวกับหลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง การเปิดเผยท่าทีหรือข้อมูลของการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นไปตามกฎกติกาและขั้นตอน พร้อมทั้งจัดให้มีข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและสามารถเข้าถึงโดยตรงไปตรงมา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ภาครัฐกำหนดวิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจ คือ ความโปร่งใส ความคุ้มค่าและหลักความรับผิดชอบ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2546) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับความโปร่งใสเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความชัดเจน หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นตัวเกณฑ์ที่สำคัญตัวหนึ่ง หมายถึง การที่สถานศึกษาหรือหน่วยงานเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสาธารณชนได้ทราบถึงกระบวนการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามนโยบายและผลการดำเนินงานเผยแพร่ให้ทราบด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง

เจริญ เจษฎาวัดย์ (2547, หน้า 147-148) ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. ความโปร่งใสของภาครัฐ หมายถึง การเปิดโอกาสให้สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและกระบวนการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีความเชื่อมั่นว่า รัฐบาลมีความตั้งใจจริงในอันที่จะดำเนินการตามนโยบายและกระบวนการปฏิบัติที่ประกาศไว้

2. ความโปร่งใสของภาคเอกชน ของบริษัทมหาชนจำกัด หมายถึง การเปิดเผยให้สาธารณชนทราบถึงนโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานโดยการออกรายงานเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และมีข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดอย่างเพียงพอต่อการทำความเข้าใจถึงการดำเนินงานที่เป็นจริงของกิจการที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบอย่างใกล้ชิด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 33) กล่าวถึง การบริหาร การศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีหลักการสำคัญเกี่ยวกับหลักความ โปร่งใส การทำงานทุกขั้นตอน ต้องยึดหลักโปร่งใส เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีการปรับปรุงกลไกการทำงานร่วมกัน ให้สามารถตรวจสอบ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษา ที่เข้าใจง่าย สร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง ต้องสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กร ให้เกิดความโปร่งใสในวิธีการและสามารถตรวจสอบได้ และมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อตรวจสอบ การทำงาน และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ไม่ว่าจากองค์กรภายในหรือภายนอก มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาโดยให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก

นันทพล เรืองวิรัช (2552, หน้า 7) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือปิดบัง ในบางส่วน สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 8) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส (Transparency) คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอื่น ไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถ รู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานด้วยกระบวนการทุกขั้นตอน ที่มีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย มีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง และผู้มีส่วนร่วมสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและเข้าใจง่าย และเป็นไป ตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักฉันทามติ (Consensus oriented)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ธี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า การมีฉันทามติ ร่วมในสังคม หมายถึง การตัดสินใจดำเนินนโยบายใด ๆ ของภาครัฐต้องมีการประสานความต้องการหรือผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคม ให้เกิดความเห็นร่วมกันบนพื้นฐานของสิ่งที่ เป็นประโยชน์ สูงสุดแก่สังคมโดยรวม

สุขุมพร ปุณฺณาคม (2541) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้หลักฉันทามติต้องอาศัยความเห็นพ้อง ต้องกันจากสมาชิกทุกคนในกลุ่ม หากมีบุคคลที่มีอำนาจภายในกลุ่มแสดงความคัดค้านหรือ ไม่เห็นด้วยกับฉันทามติของกลุ่ม กลุ่มจะต้องพิจารณาหาฉันทามติใหม่อีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม ตามหลักฉันทามติดังกล่าว มีการนำไปใช้เพียงบางส่วนเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากจุดเน้นของการตัดสินใจ

โดยใช่ คือ ฉันทามติ การพิจารณารับฟังแนวคิดและข้อเสนอของทุกคนเพื่อให้แนวคิดที่ได้มาจากการยอมรับจากกลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม ตามทัศนะของอ็อกส์ท์ คอมท์ (August Comte, 1790-1857) ระเบียบทางสังคมจะมีขึ้นมาได้ก็โดยอาศัยกฎธรรมชาติ สิ่งที่เป็นพื้นฐานของระเบียบทางสังคม คือ Consensus universals อัน ได้แก่ ความเห็นร่วมกันทางการเมือง ความเห็นร่วมกันระหว่างเศรษฐกิจกับศิลปะ ระหว่างสังคมพลเมืองกับสังคมทหาร ระหว่างกฎ ศีลธรรมกับความนึกคิดต่าง ๆ

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) ได้สรุปว่า ธรรมชาติของสังคมมีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง กระบวนการสร้างการประสานผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคม ให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องในสังคม ชุมชน รวมทั้งการสร้างเป้าหมายที่เป็นความเห็นพ้องร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการสร้างความเข้าใจร่วมกันในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตามบริบททางสังคมและชุมชนบนพื้นฐานของสิ่งที่เป็นประโยชน์สูงสุดของสังคมโดยรวม

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 9) กล่าวถึง หลักฉันทามติ (Consensus oriented) คือ การหาข้อตกลงทั่วไปในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้อง ไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักฉันทามติ หมายถึง การบริหารงานโดยมีข้อคิดเห็นและข้อตกลงจากบุคลากรในกระบวนการทำงาน มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นที่สำคัญของการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา หาข้อยุติในประเด็นปัญหาหรือกิจกรรมที่สำคัญของสถานศึกษา ที่ได้รับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ของครูและบุคลากรของสถานศึกษา

หลักประสิทธิผล (Effectiveness)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ธี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการของสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึง การบริหารและจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยทำให้สังคมรู้คุณค่าของทรัพยากรของชาติและบริหารด้วยความประหยัดมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาครัฐจะต้องให้บริการอย่างมีคุณภาพแก่ประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) กล่าวถึง การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ กำหนดการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีส่วนเชื่อมโยง โดยตรงกับการบริหารแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบบูรณาการและครอบคลุมเทคนิค การบริหารงานแบบหลายเรื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6) กล่าวถึง หลักประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุเป้าประสงค์และเป้าหมาย ของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียง กับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำ ของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักประสิทธิผล หมายถึง การบริหารงานของสถานศึกษาโดยมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ชัดเจน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดผลงานชัดเจน มีระบบกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็น มาตรฐาน มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของแผนปฏิบัติงาน ผลงานของสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541, อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ธี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผล หมายถึง กระบวนการของสถาบันต่าง ๆ เช่น รัฐสามารถจัดสรรการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการ ของคนในสังคมโดยรวม รวมถึงการทำงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542, หน้า 47) กล่าวถึง การบริหารงานโดยได้รับความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึง การบริหารงานมีระบบกระบวนการ ตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกัน และช่วยให้การทำงานของรัฐและเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546, หน้า 15) กล่าวถึง การบริหารราชการ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ ภาครัฐกำหนดวิธีการทำงานให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงานแต่ละภารกิจ คือ ความโปร่งใส ความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6) กล่าวถึงหลักประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีมีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงาน มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ใช้ทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าเพื่อดำเนินการ ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถตามพันธกิจของสถานศึกษา มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

หลักความเสมอภาค (Equity)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า ความเสมอภาค หมายถึง ประชาชนทุกคนมีความสามารถอย่างเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาหรือความเป็นอยู่ที่ดี โดยรัฐเป็นผู้จัดสรรสาธารณูปโภคพื้นฐานให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกัน ประชาชนทั้งชายและหญิง มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึง การบริหารงาน มีตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า หลักความเสมอภาค หมายถึง การได้รับปันส่วนในประโยชน์ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อจะได้ไม่เกิดความขัดแย้งแห่งผลประโยชน์

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-14) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดีมีองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ เปิดโอกาสให้สตรีทั้งในเมืองและชนบทให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น และความเสมอภาค และมีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่ชัดเจน

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) กล่าวว่า ธรรมนูญฉบับนี้มีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักการเสมอภาค (Equity and Inclusiveness) หมายถึง การที่ทุกคนในสังคมมีความสามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ของชุมชน ที่อยู่อาศัย และรวมถึงสังคมโดยรวมด้วย

สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 7) กล่าวถึงหลักความเสมอภาค (Equity) คือ ได้รับการปฏิบัติและได้รับการบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักความเสมอภาค หมายถึง การบริหารงานโดยการบริหารงานด้านบุคลากร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก ชาย หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

หลักนิติธรรม (Rule of law)

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 อ้างถึงใน บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี, 2544, หน้า 17-20) กล่าวว่า กฎหมายที่ยุติธรรม หมายถึงการปกครองประเทศจะใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานและทุกคนเคารพกฎหมาย โดยที่กรอบของกฎหมายที่ใช้ในประเทศต้องมีความยุติธรรมและถูกบังคับใช้กับกลุ่มคนต่าง ๆ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

สำนักงานงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน (2542, หน้า 47) กล่าวว่า หลักนิติธรรม คือ กฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มีความเป็นธรรมและสามารถปกป้องคนดี และลงโทษคนไม่ดี ได้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542, หน้า 3-4) กล่าวถึง หลักนิติธรรม คือ การตรากฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ และกติกาต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยินยอมพร้อมใจและถือปฏิบัติร่วมกันอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม กล่าวโดยสรุป คือ การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่กระทำตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

สุดจิต นิमितกุล (2543, หน้า 13-14) กล่าวว่า การดำเนินงานตามหลักนิติธรรม พัฒนาปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมกฎหมายให้มีความทันสมัย

ชาติชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545, หน้า 66-68) หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาและการบริหารจัดการ โดยจะต้องมีความชัดเจน ปรับใช้ได้กับทุกเรื่อง มีการกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามอย่างเท่าเทียม ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งต่อต้านการทุจริตในทุกระดับ

สถาบันพระปกเกล้า (2545, หน้า 7-8) กล่าวว่า หลักนิติธรรม เป็นการกำหนดกฎ กติกา ระเบียบ เพื่อเป็นข้อบังคับให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชายึดเพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติ โดยระเบียบ กฎ กติกานั้นต้องได้รับการยอมรับหรือได้ตกลงกันไว้ จะต้องไม่ลิดรอนสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม

สำนักงานรัฐมนตรี (2546) กล่าวถึง หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมายและกฎข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมอันจะทำให้สังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่อำนาจใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 33) กล่าวถึง หลักนิติธรรม ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนและประชาชนเป็นสำคัญ

อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า (2548, หน้า 107) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ตรากฎหมาย ที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ และความยุติธรรม ของประชาชน สามารถบังคับใช้กฎหมายกับทุกคนเสมอกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

นันทพล เรืองวิรัช (2552, หน้า 7) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้องเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกัน

สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552, หน้า 6) กล่าวถึง หลักนิติธรรม (Rule of law) คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหาร ราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานที่มีการใช้กฎหมาย กฎระเบียบ กติกา กฎเกณฑ์ โดยการยอมรับของส่วนรวม โดยไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้

ประโยชน์ของหลักธรรมาภิบาล

อานันท์ ปันยารชุน (2541, หน้า 17 อ้างถึงใน วิรัตน์ รัตนมณี, 2550) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลจะช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็งทุกด้าน ทั้งทางคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรมและทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข และเอื้ออาทรต่อกันมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง

ยุทธ วรรณธรร (2544, หน้า 8-11 อ้างถึงใน วิรัตน์ รัตนมณี, 2550) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลจะช่วยลดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงและส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต

สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลเป็นวิธีการที่ดีที่นำมาใช้บริหารจัดการองค์กรหรือประเทศที่ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมโปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาสังคม นำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ จะเห็นว่าธรรมาภิบาลมีประโยชน์ต่อองค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2553, หน้า 76) กล่าวถึง ประโยชน์ของการนำ การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ไปใช้ในสถานศึกษาว่า หลักการดังกล่าวจะทำให้ บุคลากรและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. เป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์ทั่วถึงและเท่าเทียม
2. กล้าตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
3. ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน
4. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ
5. เป็นการทำงานที่โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ
6. เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการนำแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ที่จะช่วยลดปัญหาการทุจริต ทำงานที่โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ องค์กรมีความซื่อสัตย์ ได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพขององค์กร บุคลากรสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขและเอื้ออาทรต่อกันมีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปด้วยฐานอันมั่นคง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุขุมพร ปุณฺณาคม (2541) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ดีกับหลักพุทธศาสนา พบว่า ประเทศไทยในปัจจุบันประสบปัญหาสภาวะวิกฤติการทางเศรษฐกิจ ปัญหาที่ทำให้เกิดสภาวะครั้งนี้เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนเนื่องจากมีปัจจัยและเงื่อนไขภายนอกและภายในหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ที่สุดประเทศไทยจำเป็นต้องหาทางออกโดยการเจรจาขอความช่วยเหลือทางการเงินจาก International monetary fund (IMF) เพื่อนำเงินมาผู้วิกฤตทางเศรษฐกิจในครั้งนี้ เงื่อนไขหนึ่งที่ประเทศไทยจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี (Good governance) และสามารถสรุปได้ว่า 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความโปร่งใส 3) ความพร้อมที่จะชี้แจงหรือได้รับการตรวจสอบ จากบุคคลหรือสถาบัน 4) การมีส่วนร่วมของสาธารณชน 5) การพยากรณ์ได้ 6) การปกครองแบบประชาธิปไตย 7) การปกครองโดยกฎหมาย 8) สิทธิมนุษยชน 9) ความเสมอภาค 10) สังคมประชา 11) เศรษฐกิจพอเพียง 12) ประสิทธิภาพ 13) ประสิทธิผล 14) ประหยัด 15) คุณธรรมและจริยธรรม และนำหลักทางพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักธรรมคำสอน นำมาใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการที่ดี และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยในการปกครองเพื่อให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544, หน้า 48-62) ได้ทำวิจัยเรื่อง ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า การใช้คำว่า “ธรรมาภิบาล” มีความหมายหลายอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มธรรมาภิบาลอำนาจนิยม กลุ่มธรรมาภิบาลเสรีนิยม และกลุ่มธรรมาภิบาลชุมชนนิยม แม้จะแตกต่างกันในส่วนกรอบแนวคิด แต่ทุกกลุ่มเป้าหมายตรงกัน ที่จะนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้เพื่อประโยชน์ของการปฏิรูปเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ดังนั้นการเร่งรัดหาข้อมูลสำหรับกรอบความหมายหลักธรรมาภิบาล โดยผสมผสานเพื่อสร้างหลักการที่ชัดเจน และมีเอกภาพ ซึ่งจะเป็นกรอบแม่บทในการสร้างตัวชี้วัดที่มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็น ส่วนการเรียนรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลจากต่างประเทศ และนำสาระที่ดีมาปรับใช้ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตัวชี้วัดธรรมาภิบาล แม้ในบางกรณีอาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับลักษณะบางประการของวัฒนธรรมไทยที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทยแต่ก็อาจผ่อนคลายนปัญหาได้ โดยมีการปรับให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

ประจวบ รัตนธรรมาภิบาล (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษา 11 พบว่า 1) พฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและประสบการณ์ในตำแหน่งส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจริยธรรม โดยรวมและรายด้าน

ไม่แตกต่างกัน 3) พฤติกรรมด้านจริยธรรมโดยรวมและรายด้านความรับผิดชอบจำแนกตามเพศ
 ประสบการณ์ในตำแหน่ง และด้านเมตตากรุณา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 พฤติกรรมจริยธรรมใน 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัตพร ราษฎร์นิคม (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษา
 ของเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
 และเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลสรุปพบว่า ปัญหาการบริหารงานในด้านต่าง ๆ
 อันเนื่องมาจากสาเหตุ 1) การดำเนินงานที่เป็นไปในลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นไป
 ในลักษณะเชิงรับไม่ทันทั่วถึง เนื่องจากระบบการบริหารงานที่แต่ละโรงเรียนยังขาดความเป็นอิสระ
 ในการบริหารในเรื่องสำคัญ ทั้งในงบประมาณทรัพยากรบุคคลและการจัดการศึกษาด้วยตนเอง
 ทำให้ในบางครั้งการดำเนินงานในบางเรื่องไม่สามารถตอบสนองความต้องการของโรงเรียนได้
 นอกจากนี้ โรงเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์บริหารสิ่งต่าง ๆ รวมถึง
 การแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ขาดจิตสำนึกและความกระตือรือร้นเพื่ออิสระในการทำงานของตนเอง
 เช่นนี้ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
 และการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ 2) การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทาง
 ในการดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ อาทิ การบริหารงานวิชาการและการนิเทศการศึกษา การศาสนา
 ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมเด็กและเยาวชน ส่งผลให้การดำเนินงาน
 ในด้านดังกล่าว ประสบปัญหาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

รัตนะ บัวสนธ์ (2546) ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย
 ของรัฐและหน่วยงานราชการอื่นของไทย พบว่า ธรรมาภิบาลของหน่วยงาน องค์กรส่วนราชการไทย
 อยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับดีหรือระดับดีมากและธรรมาภิบาลมีความแตกต่างกันออกไป
 ตามตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ที่มีระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน
 มีความคิดเห็นต่อธรรมาภิบาลของหน่วยงาน องค์กร ต่างกัน

เบญจวรรณ วันดีศรี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การ
 บริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด
 มีธรรมาภิบาลในภาพรวมระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ
 ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีระดับธรรมาภิบาลสูง ส่วนด้านความโปร่งใส
 ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลระดับต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจ
 ในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย
 พบว่า มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด

ภัทรา นิยะธิรกุล (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลตามความคิดเห็นของข้าราชการและลูกจ้าง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ พบว่า ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจมีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติเหมาะสมของผู้บริหารหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศชาย เพศหญิง วุฒิการศึกษาสูงสุด สภาพการทำงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ไม่มีความแตกต่างกัน

สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาล ตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่า การบริหารงานเทศบาลตำบลบ้านฉาง ตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อหาจุดยืนและแนวทางร่วมกัน ยังมีประสบปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ พนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่าไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร พบว่า มีความเสมอภาคและกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา แต่มีปัญหาในเรื่องคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ของชุมชน แต่เข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง

สุรพล สงณรงค์ (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล: ศึกษากรณีชุมชนบ้านชะอวด ตำบลชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของชุมชนบ้านชะอวด เป็นการพัฒนาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกร่วมชุมชน เป็นตัวขับเคลื่อนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยเริ่มต้นจาก การตั้งสมประสงค์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกระบวนการทำแผนชุมชน การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และการสรุปแผนร่วมกัน

ศศิวิมล ธรรมเกษตร (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารองค์การ ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี พบว่า 1) กรรมการบริหาร องค์การ บริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม และ ด้านหลักความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่ง จำนวนครั้งที่เลือกตั้งเข้ามา และระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลที่มีสถานภาพสมรส ตามหลักการมีส่วนร่วมมากกว่า

กรรมการบริหารที่โสด หม้าย หย่า แยกทาง ส่วนกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบลที่ประกอบอาชีพทำสวน ทำไร่ ทำนามีประสิทธิภาพการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักการมีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการบริหารที่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และกรรมการบริหารองค์การส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี ที่มีอายุระหว่าง 25-34 ปี มีประสิทธิภาพการบริหารองค์การส่วนตำบล ตามหลักคุณธรรมน้อยกว่ากรรมการบริหาร ที่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี อายุระหว่าง 40-44 ปี และอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

การดี อนันต์นาวิ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เส้นทางปัจจัยภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศองค์การ ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยร่วมกันทำนายการบริหารจัดการที่ดีได้ร้อยละ 73 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาลักษณะของอิทธิพลที่ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม พบว่า ภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงและบรรยากาศองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลทางตรงต่อการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะเดียวกันภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาส่งผลทางอ้อมผ่านบรรยากาศองค์การ ไปยังการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุนทรีย์ คำเพ็ง (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การบริหารวิทยาลัยพยาบาลควรมีรูปแบบสถาบัน ในกำกับของรัฐ ที่ยึดหลักการบริหารจัดการที่ดีและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ โดยมีสาระสำคัญที่มีความเป็นไปได้ในการบริหารงานแต่ละด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ความเป็นอิสระทางวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงความต้องการของสังคม การจัดการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาผู้เรียน โดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การบริหารงานการเงินและทรัพย์สิน ควรหารายได้เพิ่มเติมพิเศษจากโครงการพิเศษของวิทยาลัยระบบการตรวจสอบต้องชัดเจนและโปร่งใส

เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสำเร็จของการนำหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความสำเร็จในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล ในจังหวัดภูเก็ต ประชาชนผู้ใช้บริการเห็นว่ามีความสำเร็จอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการเห็นว่าสามารถนำหลักการดังกล่าวเข้ามาใช้และประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ระดับความสำเร็จในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงาน

เทศบาลมีความแตกต่างกัน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความสำเร็จในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล คือ กลยุทธ์ โครงสร้างและระบบการดำเนินงาน รูปแบบการบริหารที่ทักษะของบุคลากร และการจัดการด้านบุคลากร ส่วนค่านิยมร่วมของเทศบาล เป็นปัจจัยเชิงลบต่อระบบความสำเร็จในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัย ได้แก่ เทศบาลควรกำหนดกลยุทธ์ การดำเนินงานเชิงรุก เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน เพิ่มช่องทางรับฟังความคิดเห็นและลดขั้นตอนการดำเนินงานควรปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับชุมชน และเพิ่มช่องทางการกระจายข้อมูลด้านกฎระเบียบ เพิ่มทักษะพนักงานและลูกจ้างด้วยการจัดอบรมความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ควรมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการดำเนินงานของเทศบาลให้มากยิ่งขึ้น

นันทพล เรืองวิวัฒน์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราชตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายทวารวชิราชตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารโรงเรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง บริหารอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ปฏิบัติอย่างตรงต่อความเป็นจริง ไว้วางใจได้ สามารถชี้แจงข้อมูลข่าวสารได้อย่างถูกต้อง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มอบหมายงานอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน

พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านการมีส่วนร่วมบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ

ที่แตกต่างกัน มีการบริหารงานของเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลในหลักการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า การบริหารงานของเทศบาลเมืองแพร่ ได้แก่ การเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน เปิดโอกาส ให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นด้านการบริหารงานของเทศบาล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการประชุมของเทศบาล ประชาชนสามารถเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ได้ โดยไม่จำกัดสิทธิ ของประชาชน ผู้บริหารงานและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลรับฟัง และนำข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียน ไปดำเนินการอย่างรวดเร็ว และเต็มความสามารถ เทศบาลเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการประเมินผลงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความ คิดเห็นในการแก้ปัญหา และสมาชิกเทศบาลทุกคนมีอิสระในความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะและ สามารถตรวจสอบผู้บริหารได้อย่างแท้จริง ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในการบริหารงาน ตามหลักการมีส่วนร่วมของเทศบาลยังไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมมากเท่าไร ดังนั้นเทศบาลควรเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาล อยู่ในระดับที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง

พิศสมัย หมกทอง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักงานเขตบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็น ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสเห็นด้วย ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเชื่อถือศรัทธาให้แก่ ประชาชน ในเขตบางกอกน้อย การบริหารงานตามหลักความโปร่งใสนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ในเรื่องความโปร่งใส ซึ่งการบริหารงานเปิดเผยตรงไปตรงมาพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ ตลอดเวลา

ประวิช นิลวัชรมณี (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลมีความเสมอภาค มีการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ และมีระบบการรับเรื่องราว ร้องทุกข์ที่ชัดเจน ประชาชนในชุมชนทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกันในการเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ในสังคม เช่น โอกาสพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยรัฐจัดสรรสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ โดยเท่าเทียมกันเทศบาลได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็น โดยจัดประชุมทุกชุมชน

พระราชตรี อูปลโม (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ด้านการมีส่วนร่วม นั้น อยู่ในระดับมาก กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ด้านการดำเนินการนั้น อยู่ในระดับมาก ประชาชนตัดสินใจยอมรับในกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กรธุรกิจอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Davis (1967, pp. 55-62) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารและการพัฒนา อย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตชานเมือง ซึ่งเป็นการตรวจสอบพฤติกรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมือง 2 โรงเรียน เปรียบเทียบโดยพฤติกรรมผู้นำ 6 อย่าง

- 1) ประสิทธิภาพที่มุ่งเพื่อประสานโปรแกรมการสอน
- 2) ประสิทธิภาพที่มุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญ
- 3) ประสิทธิภาพที่มุ่งการวัดความถี่ความก้าวหน้าของนักเรียน
- 4) ประสิทธิภาพที่มุ่งการจัดบรรยากาศที่ดี
- 5) ประสิทธิภาพที่มุ่งกลยุทธ์ในการสอน
- 6) ประสิทธิภาพที่มุ่งการสนับสนุนครู

พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ที่สำคัญจะได้รับการเผยแพร่จากครูกับนักเรียนเป็นอย่างดี รวมทั้งกิจกรรมทางวิชาการของนักเรียน ได้รับการส่งเสริมให้ประสบผล โรงเรียนที่มีกฎระเบียบเคร่งครัด ช่วยให้นักเรียนมีวินัย ครูและ นักเรียนมีความสามัคคีปรองดองกัน พฤติกรรมผู้นำในเบื้องต้นแรกก็เห็นชัดว่าไม่ส่งผลต่อแผนกลยุทธ์ ในการสอน แม้ว่า ผู้บริหารจะใช้กฎระเบียบเป็นสำคัญ พฤติกรรมผู้นำสี่ในหกประการ คือ มุ่งผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ มุ่งการสร้างบรรยากาศ มุ่งความก้าวหน้าของนักเรียน และมุ่งการสนับสนุนครู ทำให้ครูมีความเข้าใจ รับทราบในพฤติกรรมของผู้บริหารว่าต้องการพัฒนางานของโรงเรียน ไปในทิศทางใด

Person (1993) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการของวิทยาลัยในรัฐคาโรไลนาเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครูและเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ ในวิทยาลัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผลที่ได้รับจากการจัดการ และแจกแบบสอบถาม

ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ได้รับการจัดการมี 27 ปัจจัย มีความพึงพอใจ 17 ปัจจัย และแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม จำนวน 10 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่ถูกอ้างต้องการให้เกิดขึ้นในวิทยาลัย และถึงแม้ว่าการบริหารในวิทยาลัยไม่สามารถที่จะให้ถูกอ้างในวิทยาลัยดำเนินการได้ทั้งหมดผู้บริหารก็ควรให้การสนับสนุนให้มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ในการดำเนินงานให้เป็นที่ไปตามเป้าหมาย

Rigsby (1994 อ้างถึงใน สุนทรีย์ คำเพ็ง, 2549) ได้วิจัยกรณีศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการคุณภาพทั้งระบบและวัฒนธรรมของรูปแบบสถานศึกษาประถมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วัฒนธรรมสถานศึกษาที่ได้รับความเชื่อถือมากที่สุด คือ วัฒนธรรมการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและทำงานแบบร่วมมือ

Wyatt (1994 อ้างถึงใน สุนทรีย์ คำเพ็ง, 2549) ได้วิจัยเรื่อง ผลผลิตของการตรวจสอบสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ ในรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย โดยการสัมภาษณ์ นักเรียน ครูและชุมชนจากสถานศึกษา 70 แห่ง พบว่า ภาพรวมของสถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการดูแลชุมชนไว้สูง แต่จากการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษายังต้องการพัฒนาอีกหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สวัสดิภาพของนักเรียน และการพัฒนานโยบายการประเมินผล

Hayward (1994, p. 4019 อ้างถึงใน ประจวบ รัตนธรรมภิบาล, 2545) ได้จัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง การนำระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาทั้งองค์การมาใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล ประเทศแอฟริกาใต้ พบว่า ผู้ปกครองต้องการพัฒนานักเรียนและคุณภาพครู ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน กิจกรรมพิเศษ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารการเงินของโรงเรียน มีการนำเครื่องมือและเทคนิคด้านคุณภาพมาใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาที่ต้องการ และให้ผู้ปกครองสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของโรงเรียนได้โดยการนำหลักการของการบริหารคุณภาพการศึกษามาใช้

Rodgers (1994, p. 3709 อ้างถึงใน กัทธา นิยะถิรกุล, 2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล เมืองมารีโคปามลรัฐออริโซนา พบว่า โรงเรียนที่มีการนำระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การมาใช้มีความแตกต่างกันกับโรงเรียนที่ยังไม่ได้นำระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การมาใช้ ครูในโรงเรียนที่มีการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ ความตระหนักในการปฏิบัติงานมากกว่ามีความมุ่งมั่นในเป้าหมายที่กำหนดมีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการทำงานจัดอบรมบุคลากรตั้งแต่เริ่มต้นอย่างต่อเนื่อง บุคลากรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ครูมีจรรยาบรรณสูง และมีความพึงพอใจในการทำงาน

Ibekwe (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การใช้การจัดการคุณภาพองค์รวมในการบริหาร โปรแกรมด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ในการประเมินความเข้าใจของผู้บริหารและคณาจารย์ ในโรงเรียนธุรกิจในเครือข่ายของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยแห่งประวัติศาสตร์ พบว่า องค์ประกอบ สำคัญที่ชี้ให้เห็นถึงการจัดการคุณภาพองค์รวมของการบริหาร ได้แก่ การมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง และการประสานงานที่ดี การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การมอบหมายที่ตรงกับความรู้ความสามารถ และการมีทีมงานที่ดี

Siriprakob (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ผลกระทบการกระจายอำนาจการบริหารการปกครอง สู่อำเภอในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่ชี้ให้เห็นผลกระทบการกระจายอำนาจการบริหารการปกครอง สู่อำเภอในประเทศไทยนั้นเป็นผลมาจากการไม่นำหลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นผลเนื่องมาจากการค่านิยมของคนไทย และปัญหาเกี่ยวกับการฝากคนเข้าทำงานและปัญหาการคอร์รัปชัน ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ ในการปกครององค์กรส่วนท้องถิ่นในอนาคตควรได้รับการสนับสนุนมากขึ้น

Zheng (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการจัดการที่มั่นคง พบว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารนำไปสู่การดำเนินการที่มั่นคง โดยการบริหารจัดการนั้น ต้องนำหลักการบริหารจัดการที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ และการเปลี่ยนแปลง ภายในองค์กรจะนำไปสู่การพัฒนาในการดำเนินการที่มั่นคง โดยการบริหารจัดการนั้นนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับด้านสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ภารกิจสำเร็จ โดยเกิดความสามัคคีปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม สามารถตรวจสอบกระบวนการทำงานได้ทุกขั้นตอน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ตัดสินใจ และโดยคำนึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขององค์กร มีองค์ประกอบ 10 หลัก คือ หลักการระับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน 10 หลัก โดยผู้วิจัยมุ่งหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงานของโรงเรียน ขนาดกลาง สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนหลักที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัย ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และการดำเนินงานของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับ ความหมาย หลักการ องค์ประกอบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัย สรุปความหมาย องค์ประกอบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดตัวแปรต้นของการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขั้นที่ 2 กำหนดตัวแปรตามของการวิจัย คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 10 หลัก ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม

หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ
หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

ขั้นที่ 3 กำหนดแผนภาพความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามเพื่อ
เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังปรากฏในภาพที่ 1-1

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาคำสำคัญจาก การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในส่วนของตัวแปรตาม
ประกอบด้วยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลาง ในแต่ละหลัก 10 หลัก
คือ หลักการรับผิดชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ
หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค
และหลักนิติธรรม

ขั้นที่ 2 สร้างข้อคำถามจาก นิยามศัพท์เฉพาะ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมในการวิจัย
ในครั้งนี้ คือ แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบประเมิน ได้แก่ เพศและ
วุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ประกอบด้วย

1. สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ
กำหนดเลือกตอบได้คำตอบเดียว มีระดับคะแนนและความหมายของตัวเลือก ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยมาก

การแปลผลคะแนนโดยนำมาจัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก
ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (ประคอง กรรณสูตร, 2542) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ซึ่งต้องพัฒนาต่อไป
 ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-3.49 หมายถึง ระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น
 ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-4.49 หมายถึง ระดับปานกลาง ซึ่งต้องหาทางแก้ไข
 ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย ซึ่งต้องหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน
 ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยมาก ซึ่งต้องหาทางแก้ไข
 อย่างเร่งด่วนที่สุด

2. สภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 แบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือกตอบ 5 ระดับ
 กำหนดเลือกตอบได้คำตอบเดียว มีระดับคะแนนและความหมายของตัวเลือก ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยมาก

การแปลผลคะแนนโดยนำมาจัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก
 ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย (ประกอบ กรรณสูตร, 2542) ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด ซึ่งต้องพัฒนาต่อไป

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-3.49 หมายถึง ระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-4.49 หมายถึง ระดับปานกลาง ซึ่งต้องหาทางแก้ไข

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย ซึ่งต้องหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยมาก ซึ่งต้องหาทางแก้ไข

อย่างเร่งด่วนที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
 เขต 1

ขั้นที่ 3 กำหนดโครงสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 เพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content validity)
 และความเหมาะสมของข้อคำถามของเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานจริงต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของข้อคำถามของเครื่องมือเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 7 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการบริการการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. นายอนนท์ หันตยูง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
5. นางวิไลย สมสาร ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ขั้นที่ 2 ทำหนังสือประสานงานขอความอนุเคราะห์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ในการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 3 ติดตามผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 4 ประมวลผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาค่าความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (IOC: Index of item objective congruence) มีค่ารายหลัก คือ หลักการรับผิดชอบ = .60-1.00, หลักการตอบสนอง = .60-1.00, หลักการมีส่วนร่วม .80-1.00, หลักการกระจายอำนาจ = .80-1.00, หลักความโปร่งใส = .60-1.00, หลักฉันทามติ = .80-1.00, หลักประสิทธิผล = .80-1.00, หลักประสิทธิภาพ = 1.00, หลักความเสมอภาค = .80-1.00, และหลักนิติธรรม = .60-1.00

ขั้นที่ 5 นำข้อมูลผลการประมวลผลความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านความเห็นชอบกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยเพื่อพิจารณาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้ให้คำตอบเป้าหมายที่มีคุณสมบัติที่มีความคล้ายหรือความเหมือนกับกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้ให้คำตอบในการวิจัยในสภาพการปฏิบัติจริงเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เพื่อการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย คือ โรงเรียนอนุบาลคลองหาด และโรงเรียนบ้านทุ่งพระ

ขั้นที่ 2 ประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองในการใช้เครื่องมือวิจัย

ขั้นที่ 3 ประมวลผลข้อมูลหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของข้อคำถามในแต่ละตัวแปรตาม และในภาพรวมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Conbrach's alpha coefficient) ภาพรวมทั้งฉบับ = 0.97

ขั้นตอนที่ 6 ปรับปรุงเครื่องมือเพื่อการวิจัย เพื่อความพร้อมใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายผู้ให้คำตอบแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอเครื่องมือเพื่อการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและขอรับคำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อความครบถ้วน และความสมบูรณ์ของเครื่องมือการวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการปฏิบัติงานจริง

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบและพิสูจน์อักษรเพื่อความถูกต้องในการจัดพิมพ์เครื่องมือการวิจัยในขั้นสุดท้ายก่อนจัดทำสำเนาเครื่องมือการวิจัยที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการปฏิบัติงานจริง

ขั้นที่ 3 จัดทำสำเนาเครื่องมือการวิจัยเท่ากับจำนวนประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างผู้ให้คำตอบที่ต้องการวิจัยในสภาพการปฏิบัติงานจริง โดยได้จำนวน 105 ข้อ ครอบคลุมทั้ง 10 หลัก คือ หลักความรับผิดชอบ จำนวน 9 ข้อ หลักการตอบสนอง จำนวน 12 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 15 ข้อ หลักการกระจายอำนาจ จำนวน 8 ข้อ หลักความโปร่งใส จำนวน 8 ข้อ หลักฉันทามติ จำนวน 6 ข้อ หลักประสิทธิผล จำนวน 15 ข้อ หลักประสิทธิภาพ จำนวน 7 ข้อ หลักความเสมอภาค จำนวน 9 ข้อ และหลักนิติธรรม จำนวน 16 ข้อ

ขั้นตอนหลักที่ 2 การศึกษาในภาคปฏิบัติจริง แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มประชากร และขนาดกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 829 คน

ขั้นที่ 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ทำหนังสือประสานงานถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อการขออนุญาตและให้ความเห็นชอบที่ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ชั้นที่ 3 ผู้วิจัยตรวจสอบและพิจารณาความครบถ้วน และความสมบูรณ์ ของการให้คำตอบของกลุ่มตัวอย่างในเครื่องมือการวิจัยแต่ละชุด

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลผลข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 กำหนดรหัส และเรียงลำดับเครื่องมือการวิจัยชุดที่มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชั้นที่ 2 บันทึกข้อมูลและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายผู้ให้คำตอบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้ค่าสถิติ “ร้อยละ (%)”

2. สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้ค่าสถิติ “ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)” และ “ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)”

3. สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษานขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้ค่าสถิติ “ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)” และ “ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)”

4. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้ค่าสถิติ “ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($PNI_{modified}$: Modified priority needi Index)”

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใช้ค่าสถิติ “ร้อยละ (%)” และ “ร้อยละสะสม (% สะสม)”

ชั้นที่ 3 จัดพิมพ์และออกรายงานผลการประมวลผลข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้
ชั้นที่ 1 นำเสนอผลการประมวลผลข้อมูลในรูปแบบตาราง ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมิน
2. ข้อมูลผลการประมวลผลข้อมูลในแต่ละคำถามนำในการวิจัย

ชั้นที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตารางผลการประมวลผลข้อมูลเพื่อแสดงถึงข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การสรุปผลการวิจัย พิจารณาจากการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละคำถามในงานวิจัย

ชั้นที่ 2 การอภิปรายผลการวิจัย พิจารณาผลการวิจัยว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างจากผลการวิจัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชั้นที่ 3 การให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 รายงานผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ นำเสนอให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิดในการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย และการนำเสนอรายงานการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แนวคิดของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักคิดหรือนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยผู้วิจัยนำเสนอจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ร้อยละ
% <i>สะสม</i>	แทน	สะสม
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$PNI_{modified}$	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนา
I	แทน	คะแนนเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวัง
D	แทน	คะแนนเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 3 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบประเมิน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมินของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผู้ตอบแบบประเมิน	<i>n</i>	%
เพศ		
ชาย	50	18.90
หญิง	215	81.10
รวม	265	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	242	91.30
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	23	8.70
รวม	265	100.00

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบประเมินคือครูที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนขนาดกลาง
จำนวนทั้งหมด 265 คน แบ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 215 คน คิดเป็น 81.1% และเพศชาย
จำนวน 50 คน คิดเป็น 18.9% ระดับปริญญาตรี จำนวน 242 คน คิดเป็น 91.3%
และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็น 8.7%

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามหลัก 10 หลัก มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม 10 หลัก

หลักที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	หลักการรับผิดชอบ	4.04	0.46	มาก	10
2	หลักการตอบสนอง	4.03	0.44	มาก	9
3	หลักการมีส่วนร่วม	3.93	0.42	มาก	1
4	หลักการกระจายอำนาจ	3.93	0.41	มาก	2
5	หลักความโปร่งใส	3.94	0.41	มาก	3
6	หลักฉันทามติ	3.96	0.34	มาก	5
7	หลักประสิทธิผล	3.96	0.36	มาก	7
8	หลักประสิทธิภาพ	3.96	0.34	มาก	5
9	หลักความเสมอภาค	3.94	0.41	มาก	3
10	หลักนิติธรรม	3.96	0.36	มาก	7
สรุปในภาพรวม		3.96	0.39	มาก	

จากตารางที่ 2 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.39$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในรายหลักพบว่า อยู่ในระดับมากซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น ตามลำดับดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.93, SD = 0.42$) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.93, SD = 0.41$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.41$) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.41$) หลักฉันทามติ ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.34$) หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.34$) หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.36$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.36$) หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.44$) และหลักการรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.46$)

ตารางที่ 3 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.95	0.38	มาก	12
2	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.95	0.42	มาก	11
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.98	0.41	มาก	15
4	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.96	0.43	มาก	13
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.97	0.41	มาก	14
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.91	0.40	มาก	5
7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.91	0.46	มาก	1
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.92	0.46	มาก	6
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.91	0.45	มาก	2
10	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.91	0.44	มาก	3
11	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.92	0.41	มาก	7
12	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.92	0.40	มาก	8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
13	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.91	0.42	มาก	4
14	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.92	0.40	มาก	8
15	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.93	0.40	มาก	10
สรุปในภาพรวม		3.93	0.42	มาก	

จากตารางที่ 3 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93, SD = 0.42$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักการมีส่วนร่วมรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.46$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.46$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.44$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.42$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.40$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.46$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.41$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.40$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.40$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93, SD = 0.41$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.42$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.38$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม

ในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.43$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.41$) และครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.41$)

ตารางที่ 4 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการกระจายอำนาจ

ข้อ	หลักการกระจายอำนาจ	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	3.95	0.41	มาก	8
2	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	3.94	0.44	มาก	5
3	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ	3.95	0.45	มาก	6
4	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	3.95	0.42	มาก	7
5	ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	3.91	0.40	มาก	2
6	ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	3.92	0.39	มาก	4
7	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	3.91	0.41	มาก	1
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	3.91	0.38	มาก	3
สรุปในภาพรวม		3.93	0.41	มาก	

จากตารางที่ 4 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93, SD = 0.41$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักการกระจายอำนาจรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.41$) ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.40$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.38$) ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.39$) ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.44$) ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.45$) ครู บุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.42$) และมีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.41$)

ตารางที่ 5 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส

ข้อ	หลักความโปร่งใส	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	3.95	0.41	มาก	5
2	ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน	3.96	0.40	มาก	6
3	ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	3.97	0.38	มาก	7

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	หลักความโปร่งใส	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
4	ผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	3.98	0.38	มาก	8
5	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษา ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	3.92	0.44	มาก	4
6	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษา ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	3.91	0.44	มาก	2
7	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษา ได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	3.91	0.45	มาก	1
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษา ได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	3.91	0.41	มาก	3
สรุปในภาพรวม		3.94	0.41	มาก	

จากตารางที่ 5 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.41$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักความโปร่งใสรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.45$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.44$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.41$) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 3.92, SD = 0.44$) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.41$) ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.40$) ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.38$) และผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.38$)

ตารางที่ 6 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักความเสมอภาค

ข้อ	หลักความเสมอภาค	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	3.91	0.45	มาก	1
2	ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	3.97	0.35	มาก	9
3	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	3.95	0.37	มาก	8
4	ครู บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	3.92	0.50	มาก	2
5	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	3.94	0.41	มาก	5
6	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	3.95	0.39	มาก	7
7	ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	3.93	0.43	มาก	3
8	ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	3.94	0.44	มาก	4
9	ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	3.94	0.39	มาก	6
สรุปในภาพรวม		3.94	0.41	มาก	

จากตารางที่ 6 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักความเสมอภาค พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.41$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุง
 ให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักความเสมอภาครายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากร ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.91$, $SD = 0.45$) ครู บุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.92$, $SD = 0.50$) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.43$) ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.44$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.41$) ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.39$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.39$) ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.37$) และผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.35$)

ตารางที่ 7 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนันทามติ

ข้อ	หลักนันทามติ	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	มีข้อมติข้อตกลงจากคณะครูและบุคลากร ในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม	3.94	0.39	มาก	1
2	มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครู และบุคลากร	3.97	0.34	มาก	5
3	ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน โดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ จากคณะครู และบุคลากร	3.95	0.35	มาก	2
4	ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	3.9	0.31	มาก	3

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	หลักันตามติ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
5	ผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	3.97	0.34	มาก	5
6	ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	3.96	0.32	มาก	4
สรุปในภาพรวม		3.96	0.34	มาก	

จากตารางที่ 7 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักันตามติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.34$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักันตามติรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ มีข้อมติข้อตกลงจากคณะครู และบุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.39$) ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงานโดยยอมรับความเห็นพ้องของมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.35$) ครู บุคลากรเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.31$) ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.32$) มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครูและบุคลากร ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.34$) และผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.34$)

ตารางที่ 8 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิภาพ

ข้อ	หลักประสิทธิภาพ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน	3.97	0.35	มาก	6
2	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	3.96	0.35	มาก	4
3	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	3.95	0.36	มาก	2
4	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.95	0.35	มาก	3
5	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	3.95	0.37	มาก	1
6	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา	3.96	0.32	มาก	5
7	ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา	3.98	0.28	มาก	7
สรุปในภาพรวม		3.96	0.33	มาก	

จากตารางที่ 8 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.33$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักประสิทธิภาพรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.91, SD = 0.37$) ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.36$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.35$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษา
 อย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.35$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมาย
 ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.32$) มีออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงานโดยอาศัย
 หลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.34$)
 และการใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา
 ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.28$)

ตารางที่ 9 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักประสิทธิผล

ข้อ	หลักประสิทธิผล	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	3.96	0.35	มาก	8
2	มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	3.96	0.34	มาก	9
3	มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	3.97	0.34	มาก	14
4	มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด	3.96	0.33	มาก	11
5	มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานอย่างเป็นระบบ	3.95	0.35	มาก	6
6	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากร อย่างเป็นระบบ	3.94	0.36	มาก	2
7	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างเป็นระบบ	3.94	0.38	มาก	1
8	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากร อย่างต่อเนื่อง	3.96	0.34	มาก	9
9	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างต่อเนื่อง	3.95	0.39	มาก	3
10	ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมาย ที่วางไว้	3.97	0.32	มาก	15
11	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา	3.97	0.37	มาก	12

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	หลักประสิทธิผล	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
12	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากร ในสถานศึกษา	3.95	0.39	มาก	3
13	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	3.95	0.38	มาก	5
14	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง	3.97	0.35	มาก	13
15	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน	3.96	0.37	มาก	7
สรุปในภาพรวม		3.96	0.36	มาก	

จากตารางที่ 9 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.36$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักประสิทธิผลรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.38$) มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.36$) มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.39$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.39$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.38$) มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.95, SD = 0.35$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.37$) มีทิศทางการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.35$) มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.34$) มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.34$) มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด ($\bar{X} = 3.96, SD = 0.33$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.37$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.35$) มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.34$) และประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.32$)

ตารางที่ 10 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักนิติธรรม

ข้อ	หลักนิติธรรม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	3.96	0.35	มาก	10
2	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	3.96	0.34	มาก	12
3	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	3.97	0.38	มาก	14
4	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	3.96	0.37	มาก	8
5	การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	3.96	0.37	มาก	8
6	การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	3.96	0.35	มาก	10
7	การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	3.95	0.35	มาก	4
8	การดำเนินการตามมติมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	3.98	0.35	มาก	15

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	หลักนิติธรรม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
9	การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	3.94	0.41	มาก	2
10	การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎระเบียบที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	3.96	0.38	มาก	7
11	การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นข้อบังคับที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	3.95	0.38	มาก	3
12	การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	3.93	0.36	มาก	1
13	การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	3.95	0.33	มาก	5
14	การใช้กฎระเบียบเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	3.98	0.34	มาก	16
15	การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	3.96	0.34	มาก	12
16	การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	3.95	0.33	มาก	5
สรุปในภาพรวม		3.96	0.35	มาก	

จากตารางที่ 10 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.35$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักนิติธรรมรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.93$, $SD = 0.36$) การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.94$, $SD = 0.41$) การใช้ข้อบังคับ

ไม่лицронสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.38$) การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.35$) การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.33$) การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.33$) การใช้กฎระเบียบไม่лицронสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.38$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.37$) การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.37$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.35$) การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.35$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.34$) การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 3.96$, $SD = 0.34$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.37$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.38$) และการดำเนินการตามมติมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.35$)

ตารางที่ 11 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการตอบสนอง

ข้อ	หลักการตอบสนอง	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา	4.04	0.44	มาก	11
2	ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา	4.03	0.45	มาก	5
3	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา	4.03	0.45	มาก	5
4	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา	4.03	0.42	มาก	10

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	หลักการตอบสนอง	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
5	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน	4.05	0.45	มาก	12
6	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.03	0.44	มาก	7
7	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน	4.03	0.44	มาก	7
8	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.02	0.44	มาก	2
9	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน	4.03	0.46	มาก	4
10	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง	4.03	0.44	มาก	7
11	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.01	0.44	มาก	1
12	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง	4.02	0.43	มาก	3
สรุปในภาพรวม		4.03	0.44	มาก	

จากตารางที่ 11 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.44$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักการตอบสนองรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.01, SD = 0.44$) ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.02, SD = 0.44$) ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.02, SD = 0.43$) ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.46$) ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.45$) ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.45$) ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.44$) ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.44$) ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.44$) ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.42$) ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.44$) และให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.44$)

ตารางที่ 12 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักการรับผิดชอบ

ข้อ	หลักการรับผิดชอบ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.04	0.50	มาก	4
2	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด	4.05	0.45	มาก	8
3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.04	0.45	มาก	5
4	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด	4.05	0.45	มาก	8
5	มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียร พยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.05	0.46	มาก	7
6	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิด ด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด	4.04	0.44	มาก	6
7	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไข ด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด	4.03	0.46	มาก	2
8	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.03	0.45	มาก	3
9	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ	4.02	0.47	มาก	1
สรุปในภาพรวม		4.04	0.46	มาก	

จากตารางที่ 12 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.46$) ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น

หากพิจารณาในหลักการรับผิดชอบรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.02, SD = 0.47$) มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.46$) มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.45$) มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.50$) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.45$) มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.44$) มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.46$) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.45$) และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.05, SD = 0.45$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 รายหลัก 10 หลัก มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม 10 หลัก

หลักที่	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	หลักการรับผิดชอบ	4.92	0.32	มากที่สุด	4
2	หลักการตอบสนอง	4.93	0.31	มากที่สุด	1
3	หลักการมีส่วนร่วม	4.92	0.33	มากที่สุด	7
4	หลักการกระจายอำนาจ	4.92	0.31	มากที่สุด	2
5	หลักความโปร่งใส	4.92	0.33	มากที่สุด	7
6	หลักฉันทามติ	4.92	0.31	มากที่สุด	2
7	หลักประสิทธิผล	4.92	0.33	มากที่สุด	7
8	หลักประสิทธิภาพ	4.92	0.32	มากที่สุด	4
9	หลักความเสมอภาค	4.92	0.32	มากที่สุด	4
10	หลักนิติธรรม	4.91	0.35	มากที่สุด	10
สรุปในภาพรวม		4.92	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 13 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ซึ่งต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในรายหลัก พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ หลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) หลักฉันทามติ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) หลักการรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) และหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$)

ตารางที่ 14 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนอง

ข้อ	หลักการตอบสนอง	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา	4.92	0.33	มากที่สุด	11
2	ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา	4.94	0.30	มากที่สุด	2
3	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา	4.94	0.29	มากที่สุด	1
4	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา	4.93	0.32	มากที่สุด	5
5	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน	4.92	0.32	มากที่สุด	8
6	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.92	0.32	มากที่สุด	8
7	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน	4.92	0.31	มากที่สุด	6
8	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.93	0.31	มากที่สุด	3
9	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน	4.92	0.32	มากที่สุด	8
10	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง	4.92	0.33	มากที่สุด	11
11	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	4.92	0.31	มากที่สุด	6
12	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง	4.93	0.31	มากที่สุด	3
สรุปในภาพรวม		4.92	0.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 14 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักการตอบสนองรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.94, SD = 0.29$) ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.94, SD = 0.30$) ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.32$) ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.3$) และให้บริการที่ตอบสนอง

ความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) และให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$)

ตารางที่ 15 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ

ข้อ	หลักการกระจายอำนาจ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	0.32	มากที่สุด	6
2	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	0.32	มากที่สุด	6
3	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ	4.92	0.32	มากที่สุด	6
4	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	4.93	0.31	มากที่สุด	1
5	ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	0.30	มากที่สุด	2
6	ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	4.92	0.30	มากที่สุด	2
7	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	0.31	มากที่สุด	5
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	4.92	0.30	มากที่สุด	2
สรุปในภาพรวม		4.92	0.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 15 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักการกระจายอำนาจรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.30$) ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.30$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.30$) ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) และครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$)

ตารางที่ 16 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนันทามติ

ข้อ	หลักนันทามติ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีข้อมติข้อตกลงจากคณะครูและบุคลากร ในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม	4.92	0.31	มากที่สุด	1
2	มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครู และบุคลากร	4.92	0.31	มากที่สุด	1
3	ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน โดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ จากคณะครู และบุคลากร	4.92	0.31	มากที่สุด	1
4	ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	2
5	ผู้เรียน เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	4.92	0.31	มากที่สุด	1
6	ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	4.92	0.31	มากที่สุด	1
สรุปในภาพรวม		4.92	0.31	มากที่สุด	

จากตารางที่ 16 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนันทามติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ซึ่งจะต้องพัฒนา
ต่อไป

หากพิจารณาในหลักนันทามติรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป
ตามลำดับดังนี้ มีข้อมติข้อตกลงจากคณะครูและบุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม
($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ตามมติของคณะครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน

โดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) และครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$)

ตารางที่ 17 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบ

ข้อ	หลักการรับผิดชอบ	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.91	0.34	มากที่สุด	9
2	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.33	มากที่สุด	6
3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.32	มากที่สุด	1
4	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.34	มากที่สุด	8
5	มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.32	มากที่สุด	1
6	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.32	มากที่สุด	1
7	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	0.32	มากที่สุด	1
8	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	6
9	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ	4.92	0.32	มากที่สุด	1
สรุปในภาพรวม		4.91	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 17 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.32$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักการรับผิดชอบรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.34$) และมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$)

ตารางที่ 18 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ

ข้อ	หลักประสิทธิภาพ	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	มีออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.91	0.34	มากที่สุด	7
2	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.92	0.31	มากที่สุด	1
3	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.92	0.31	มากที่สุด	1

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อ	หลักประสิทธิภาพ	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
4	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษา อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.92	0.31	มากที่สุด	1
5	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษา อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.92	0.31	มากที่สุด	1
6	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	5
7	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถ ได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	5
สรุปในภาพรวม		4.91	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 18 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$, $SD = 0.32$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักประสิทธิภาพรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.31$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.33$) ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92$, $SD = 0.33$) และมีการออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.91$, $SD = 0.34$)

ตารางที่ 19 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาค

ข้อ	หลักความเสมอภาค	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.93	0.32	มากที่สุด	3
2	ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.93	0.31	มากที่สุด	1
3	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.92	0.34	มากที่สุด	8
4	ครู บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.92	0.32	มากที่สุด	3
5	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.93	0.31	มากที่สุด	1
6	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.92	0.32	มากที่สุด	3
7	ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.92	0.33	มากที่สุด	6
8	ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	4.92	0.35	มากที่สุด	9
9	ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	4.92	0.33	มากที่สุด	6
สรุปในภาพรวม		4.92	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 19 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักความเสมอภาค พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ซึ่งจะต้องพัฒนา
ต่อไป

หากพิจารณาในหลักความเสมอภาครายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ครูและบุคลากร ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.32$) ครู บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) และ ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.35$)

ตารางที่ 20 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
2	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	0.31	มากที่สุด	1
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
4	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	0.32	มากที่สุด	3
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	0.31	มากที่สุด	1
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	12

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
7	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	4.92	0.31	มากที่สุด	12
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.90	0.37	มากที่สุด	15
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
10	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.91	0.34	มากที่สุด	14
11	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
12	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
13	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
14	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	4
15	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	0.33	มากที่สุด	5
สรุปในภาพรวม		4.92	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 20 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักการมีส่วนร่วมรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.31$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.32$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.33$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.33$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$) และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.90, SD = 0.37$)

ตารางที่ 21 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส

ข้อ	หลักความโปร่งใส	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
1	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.92	0.32	มากที่สุด	1
2	ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน	4.92	0.32	มากที่สุด	1
3	ผู้บริหารมีข้อมูลต่างๆตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.92	0.32	มากที่สุด	1
4	ผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.91	0.34	มากที่สุด	8

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ข้อ	หลักความโปร่งใส	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
5	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.91	0.33	มากที่สุด	7
6	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.92	0.33	มากที่สุด	6
7	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	4.92	0.32	มากที่สุด	1
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	4.92	0.32	มากที่สุด	1
สรุปในภาพรวม		4.92	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 21 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักความโปร่งใสรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.33$) และผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$)

ตารางที่ 22 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล

ข้อ	หลักประสิทธิผล	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.92	0.32	มากที่สุด	7
2	มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.92	0.34	มากที่สุด	11
3	มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.92	0.33	มากที่สุด	8
4	มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด	4.92	0.31	มากที่สุด	1
5	มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ	4.92	0.33	มากที่สุด	8
6	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครู และบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.92	0.31	มากที่สุด	1
7	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างเป็นระบบ	4.92	0.31	มากที่สุด	1
8	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.91	0.36	มากที่สุด	15
9	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างต่อเนื่อง	4.91	0.35	มากที่สุด	13
10	ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมาย ที่วางไว้	4.92	0.31	มากที่สุด	1
11	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา	4.92	0.31	มากที่สุด	1
12	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษา	4.92	0.31	มากที่สุด	1
13	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	4.92	0.33	มากที่สุด	8
14	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.91	0.35	มากที่สุด	13
15	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน	4.91	0.33	มากที่สุด	12
สรุปในภาพรวม		4.91	0.33	มากที่สุด	

จากตารางที่ 22 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.33$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักประสิทธิผลรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.31$) มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.32$) มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.33$) มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.34$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.33$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) และมีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$)

ตารางที่ 23 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม

ข้อ	หลักนิติธรรม	<i>n</i> = 265		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	<i>SD</i>		
1	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตาม กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	0.36	มากที่สุด	11
2	มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตาม กฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	0.36	มากที่สุด	11
3	มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงาน ตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	0.34	มากที่สุด	2
4	มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติ ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	0.36	มากที่สุด	11
5	การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	0.36	มากที่สุด	11
6	การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	0.35	มากที่สุด	6
7	การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	0.34	มากที่สุด	2
8	การดำเนินการตามมติมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	0.36	มากที่สุด	11
9	การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	0.34	มากที่สุด	2
10	การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	0.34	มากที่สุด	2

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อ	หลักนิติธรรม	$n = 265$		ระดับ	อันดับ
		$\bar{X}$	SD		
11	การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.92	0.34	มากที่สุด	1
12	การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	0.35	มากที่สุด	6
13	การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	0.35	มากที่สุด	6
14	การใช้กฎระเบียบเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	0.35	มากที่สุด	6
15	การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	0.35	มากที่สุด	6
16	การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	0.36	มากที่สุด	11
สรุปในภาพรวม		4.91	0.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 23 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไป

หากพิจารณาในหลักนิติธรรมรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.92, SD = 0.34$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$) การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไขขององค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$) การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$) การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.34$) การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไขขององค์กรให้เกิดการพัฒนา

ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) การใช้มิติไม่ลดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) การใช้อำนาจทางกฎหมาย เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) การใช้กฎระเบียบ เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) การใช้ข้อบังคับ เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.35$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบ การดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$) การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนาระบบให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$) การดำเนินการตามมติ มีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนาระบบให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$) และการใช้มิติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($\bar{X} = 4.91, SD = 0.36$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 24 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม 10 หลัก

หลัก	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง	<i>n</i> = 265			อันดับการพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
1	หลักการรับผิดชอบต่อ	4.91	4.04	0.217	10
2	หลักการตอบสนอง	4.92	4.04	0.219	9
3	หลักการมีส่วนร่วม	4.91	3.93	0.251	2
4	หลักการกระจายอำนาจ	4.92	3.93	0.252	1
5	หลักความโปร่งใส	4.91	3.94	0.247	4
6	หลักฉันทามติ	4.92	3.96	0.242	5
7	หลักประสิทธิผล	4.91	3.96	0.241	7
8	หลักประสิทธิภาพ	4.91	3.96	0.242	5
9	หลักความเสมอภาค	4.92	3.94	0.249	3
10	หลักนิติธรรม	4.91	3.96	0.239	8
สรุปในภาพรวม		4.91	3.97	0.239	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 24 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในภาพรวม พบว่า ต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.239$)

หากพิจารณารายหลัก พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ ($PNI_{modified} = 0.252$) หลักการมีส่วนร่วม ($PNI_{modified} = 0.251$) หลักความเสมอภาค ($PNI_{modified} = 0.249$) หลักความโปร่งใส ($PNI_{modified} = 0.247$) หลักฉันทามติ

($PNI_{modified} = 0.242$) หลักประสิทธิภาพ ($PNI_{modified} = 0.242$) หลักประสิทธิผล ($PNI_{modified} = 0.241$)
 หลักนิติธรรม ($PNI_{modified} = 0.239$) หลักการตอบสนอง ($PNI_{modified} = 0.219$)
 และหลักการรับผิดชอบต่อ ($PNI_{modified} = 0.217$)

ตารางที่ 25 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักกระจายอำนาจ

ข้อ	หลักการกระจายอำนาจ	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	$PNI_{modified}$	
1	มีการมอบหมายอำนาจตัดสินใจให้แก่ครู และบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	3.95	0.245	6
2	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจ การดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	3.94	0.248	5
3	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจ ที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน อย่างเต็มศักยภาพ	4.92	3.95	0.245	6
4	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจ ที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	4.92	3.95	0.245	6
5	ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ การดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	3.91	0.258	1
6	ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมาย ในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุ ตามเป้าหมาย	4.92	3.92	0.255	4
7	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจ การดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่	4.92	3.91	0.258	1
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจ ที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย	4.92	3.91	0.258	1
สรุปในภาพรวม		4.92	3.93	0.251	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 25 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.251$)

หากพิจารณาหลักการกระจายอำนาจรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($PNI_{modified} = 0.255$) ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($PNI_{modified} = 0.248$) มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ($PNI_{modified} = 0.245$) ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ ($PNI_{modified} = 0.245$) และครู บุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ($PNI_{modified} = 0.245$)

ตารางที่ 26 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	$n = 265$			อันดับการพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	$PNI_{modified}$	
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.95	0.245	12
2	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	3.95	0.248	11
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.98	0.236	15
4	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	3.96	0.244	13

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.93	3.97	0.241	14
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.91	3.91	0.255	3
7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.91	3.91	0.255	3
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.90	3.92	0.250	10
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.91	0.258	1
10	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.92	0.255	3
11	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.92	0.255	3
12	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.91	0.255	3
13	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.92	0.258	1
14	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.93	0.255	3
15	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.92	3.93	0.251	9
สรุปในภาพรวม		4.91	3.93	0.249	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 26 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.249$)

หากพิจารณาหลักการมีส่วนร่วมรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.251$) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.250$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
($PNI_{modified} = 0.248$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.245$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม
ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.244$) ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.241$) และครู บุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.236$)

ตารางที่ 27 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักความเสมอภาค

ข้อ	หลักความเสมอภาค	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
1	ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติ อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.93	3.91	0.260	1
2	ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน	4.93	3.97	0.241	9
3	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.92	3.95	0.245	7
4	ครู บุคลากร มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.92	3.92	0.255	2
5	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.93	3.94	0.251	3
6	ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.92	3.95	0.245	7
7	ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	4.92	3.93	0.251	3
8	ผู้เรียนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	4.92	3.94	0.248	5
9	ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้อย่างเสมอภาค	4.92	3.94	0.248	5
สรุปในภาพรวม		4.92	3.94	0.248	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 27 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความเสมอภาค พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.248$)

หากพิจารณาหลักความเสมอภาครายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากร ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($PNI_{modified} = 0.260$) ครู บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.255$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.251$) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.251$) ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($PNI_{modified} = 0.248$) ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ($PNI_{modified} = 0.248$) ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($PNI_{modified} = 0.245$) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.245$) และผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ($PNI_{modified} = 0.241$)

ตารางที่ 28 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใส

ข้อ	หลักความโปร่งใส	$n = 265$			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	$PNI_{modified}$	
1	ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.92	3.95	0.245	5
2	ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน	4.92	3.96	0.242	6
3	ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.92	3.97	0.239	7
4	ผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	4.91	3.98	0.233	8

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ข้อ	หลักความโปร่งใส	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
5	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.91	3.92	0.252	4
6	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.92	3.91	0.258	1
7	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องทันสมัย	4.92	3.91	0.258	1
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย	4.92	3.91	0.258	1
สรุปในภาพรวม		4.92	3.94	0.248	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 28 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความโปร่งใส พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.248$)

หากพิจารณาหลักความโปร่งใสรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ($PNI_{modified} = 0.258$) ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ($PNI_{modified} = 0.252$) ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($PNI_{modified} = 0.245$) ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ($PNI_{modified} = 0.242$) ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($PNI_{modified} = 0.239$) และผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ($PNI_{modified} = 0.233$)

ตารางที่ 29 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนันทามติ

ข้อ	หลักนันทามติ	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
1	มีข้อขัดข้องตกลงจากคณะครูและบุคลากร ในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม	4.92	3.94	0.248	1
2	มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็น การทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามมติของคณะครูและบุคลากร	4.92	3.97	0.239	5
3	ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน โดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ จากคณะครูและบุคลากร	4.92	3.95	0.245	2
4	ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติ ส่วนใหญ่ของสถานศึกษา	4.92	3.95	0.245	2
5	ผู้เรียน เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา	4.92	3.97	0.239	6
6	ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติ ส่วนใหญ่ของสถานศึกษา	4.92	3.96	0.242	4
สรุปในภาพรวม		4.92	3.96	0.242	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 29 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักนันทามติ พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.242$)

หากพิจารณาหลักนันทามติรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีข้อขัดข้องตกลงจากคณะครูและบุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกัน
ในทุกกิจกรรม ($PNI_{modified} = 0.248$) ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน โดยยอมรับความเห็นพ้อง
หรือมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.245$) ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติ

ส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.245$) ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.242$) มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครูและบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.239$) และผู้เรียน เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.239$)

ตารางที่ 30 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิภาพ

ข้อ	หลักประสิทธิภาพ	$n = 265$			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	$PNI_{modified}$	
1	มีออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทาง	4.91	3.97	0.236	6
2	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.92	3.96	0.242	4
3	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า	4.92	3.95	0.245	1
4	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและ เกิดประโยชน์สูงสุด	4.92	3.95	0.245	1
5	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและ เกิดประโยชน์สูงสุด	4.92	3.95	0.245	1
6	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนา ขีดความสามารถได้ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา	4.92	3.96	0.242	4
7	ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ขีดความสามารถได้ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา	4.92	3.98	0.236	6
สรุปในภาพรวม		4.92	3.96	0.242	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 30 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิภาพ พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.242$)

หากพิจารณาหลักประสิทธิภาพรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($PNI_{modified} = 0.245$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ($PNI_{modified} = 0.245$) ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ($PNI_{modified} = 0.245$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ($PNI_{modified} = 0.242$) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.242$) มีออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ($PNI_{modified} = 0.236$) และการปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.236$)

ตารางที่ 31 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิผล

ข้อ	หลักประสิทธิผล	$n = 265$			อันดับ การพัฒนา
		I	D	$PNI_{modified}$	
1	มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ชัดเจน	4.92	3.96	0.242	8
2	มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ชัดเจน	4.92	3.96	0.242	8
3	มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ชัดเจน	4.92	3.97	0.239	11
4	มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษา ที่เด่นชัด	4.92	3.96	0.242	8
5	มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ	4.92	3.95	0.245	3

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ข้อ	หลักประสิทธิผล	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
6	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.92	3.94	0.248	1
7	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.92	3.94	0.248	1
8	มีการติดตามตรวจสอบทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.91	3.96	0.239	11
9	มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	4.91	3.95	0.243	7
10	ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้	4.92	3.97	0.239	11
11	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา	4.92	3.97	0.239	11
12	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.92	3.95	0.245	3
13	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน	4.92	3.95	0.245	3
14	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.91	3.97	0.236	15
15	การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน	4.91	3.96	0.245	3
สรุปในภาพรวม		4.92	3.96	0.242	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 31 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิผล พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.242$)

หากพิจารณาหลักประสิทธิผลรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.248$) มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ

($PNI_{modified} = 0.248$) มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ ($PNI_{modified} = 0.245$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษาการบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.245$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.245$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ($PNI_{modified} = 0.245$) มีการประเมินผลการทำงานของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{modified} = 0.243$) มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.242$) มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.242$) มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด ($PNI_{modified} = 0.242$) มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน ($PNI_{modified} = 0.239$) การติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{modified} = 0.239$) ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.239$) การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.239$) และการบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.236$)

ตารางที่ 32 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนิติธรรม

ข้อ	หลักนิติธรรม	$n = 265$			อันดับ การพัฒนา
		I	D	$PNI_{modified}$	
1	มีการบริหารงานโดยวางกรอบ การดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	3.96	0.239	7
2	มีการบริหารงานโดยวางกรอบ การดำเนินงานตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	3.96	0.239	7
3	มีการบริหารงานโดยวางกรอบ การดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	3.97	0.239	14
4	มีการบริหารงานโดยวางกรอบ การดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม	4.91	3.96	0.239	7

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ข้อ	หลักนิติธรรม	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
5	การดำเนินการตามกฎหมาย ต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	3.96	0.239	7
6	การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	3.96	0.239	7
7	การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	3.95	0.243	3
8	การดำเนินการตามมติมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.91	3.98	0.233	15
9	การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	3.94	0.246	2
10	การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	3.96	0.239	7
11	การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	3.95	0.243	3
12	การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน	4.91	3.93	0.249	1

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ข้อ	หลักนิติธรรม	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
13	การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไป ตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	3.95	0.243	3
14	การใช้กฎระเบียบเป็นไปตามความต้องการ ของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	3.98	0.233	15
15	การใช้ ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการ ของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	3.96	0.239	7
16	การชี้มติเป็นไปตามความต้องการ ของสถานศึกษาที่วางไว้	4.91	3.95	0.243	3
สรุปในภาพรวม		4.91	3.96	0.239	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 32 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักนิติธรรม พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.239$)

หากพิจารณาหลักนิติธรรมรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ การชี้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($PNI_{modified} = 0.249$) การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($PNI_{modified} = 0.246$) การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.243$) การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน ($PNI_{modified} = 0.243$) การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.243$) การชี้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ ($PNI_{modified} = 0.243$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($PNI_{modified} = 0.239$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($PNI_{modified} = 0.239$) มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม ($PNI_{modified} = 0.239$) การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย

ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน
 ($PNI_{modified} = 0.239$) การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุง
 แก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.239$) การใช้กฎระเบียบ
 ไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน
 ($PNI_{modified} = 0.239$) การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้
 ($PNI_{modified} = 0.239$) มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
 โดยการยอมรับของส่วนรวม ($PNI_{modified} = 0.236$) การดำเนินการตามมติที่มีความทันสมัย
 ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน
 ($PNI_{modified} = 0.233$) และการใช้กฎระเบียบ เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้
 ($PNI_{modified} = 0.233$)

ตารางที่ 33 ความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักการตอบสนอง

ข้อ	หลักตอบสนอง	$n = 265$			อันดับ การพัฒนา
		I	D	$PNI_{modified}$	
1	ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา	4.92	4.04	0.217	11
2	ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา	4.94	4.03	0.225	4
3	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ได้ตามกำหนดเวลา	4.94	4.03	0.225	4
4	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ตามกำหนดเวลา	4.93	4.03	0.223	6
5	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน	4.92	4.05	0.214	12
6	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.92	4.03	0.220	7
7	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน	4.92	4.03	0.220	7
8	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจ แก่ผู้เกี่ยวข้อง	4.93	4.02	0.226	1
9	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวัง ของผู้เรียน	4.92	4.03	0.220	7

ตารางที่ 33 (ต่อ)

ข้อ	หลักตอบสนอง	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
10	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวัง ของผู้เกี่ยวข้อง	4.92	4.03	0.220	7
11	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน	4.92	4.01	0.226	1
12	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้เกี่ยวข้อง	4.93	4.02	0.226	1
สรุปในภาพรวม		4.92	4.03	0.220	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 33 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการตอบสนอง พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.220$)

หากพิจารณาหลักการตอบสนองรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.226$) ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.226$) ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.226$) ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($PNI_{modified} = 0.225$) ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($PNI_{modified} = 0.225$) ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ($PNI_{modified} = 0.223$) ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.220$) ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.220$) ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.220$) ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.220$) ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ($PNI_{modified} = 0.217$) และให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.214$)

ตารางที่ 34 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักการรับผิดชอบ

ข้อ	หลักการรับผิดชอบ	<i>n</i> = 265			อันดับ การพัฒนา
		<i>I</i>	<i>D</i>	<i>PNI</i> _{modified}	
1	มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.91	4.04	0.215	6
2	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.05	0.214	7
3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.04	0.217	4
4	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.05	0.214	7
5	มีความรับผิดชอบต่อปัญหา ที่เกิดด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.05	0.214	7
6	มีความรับผิดชอบต่อปัญหา ที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.04	0.217	4
7	มีความรับผิดชอบต่อปัญหา ที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด	4.92	4.03	0.220	2
8	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	4.92	4.03	0.220	3
9	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจ ของผู้รับบริการ	4.92	4.02	0.223	1
สรุปในภาพรวม		4.91	4.04	0.217	ต้องการพัฒนา

จากตารางที่ 34 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 สระแก้ว เขต 1 ในหลักการรับผิดชอบ พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ($PNI_{modified} = 0.217$)

หากพิจารณาหลักการรับผิดชอบรายข้อ พบว่า ต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็น
 ในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ($PNI_{modified} = 0.223$)
 มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
 ($PNI_{modified} = 0.220$) มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
 ($PNI_{modified} = 0.220$) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุ
 เป้าหมายที่กำหนด ($PNI_{modified} = 0.217$) มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิด ด้วยความกระตือรือร้น
 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($PNI_{modified} = 0.217$) มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
 ($PNI_{modified} = 0.215$) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม
 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($PNI_{modified} = 0.214$) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 ด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($PNI_{modified} = 0.214$) และมีรับผิดชอบ
 ต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ($PNI_{modified} = 0.214$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีรายละเอียด ต่อไปนี้

ตารางที่ 35 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจ

ข้อ	หลักการกระจายอำนาจ	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถและความชำนาญ	28	38.88	38.88
2	ควรมีการวางแผนผังการบริหารงานตามลำดับขั้นตอน เพื่อง่ายต่อการกระจายอำนาจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	17	23.61	62.49
3	ควรมีการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนของการกระจายอำนาจ	12	16.67	79.16
4	ควรมีการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน	11	15.28	94.44
5	ควรมีการประชุม/ อบรมให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงาน	4	5.56	100.00
สรุปในภาพรวม		72	100.00	-

จากตารางที่ 35 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักกระจายอำนาจ เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถและความชำนาญ คิดเป็น 38.88% ควรมีการวางแผนผังการบริหารงานตามลำดับขั้นตอน เพื่อง่ายต่อการกระจายอำนาจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็น 23.61% ควรมีการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนของการกระจายอำนาจ คิดเป็น 16.67% ควรมีการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน คิดเป็น 15.28% และควรมีการประชุม/ อบรมให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงาน คิดเป็น 5.56%

ตารางที่ 36 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	หลักการมีส่วนร่วม	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน	35	36.08	36.08
2	ควรมีการประชุมปรึกษาหารือ/ ข้อตกลงร่วมกัน ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	26	26.80	62.88
3	ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน	20	20.62	83.50
4	ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่อง โดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	15	15.46	98.96
5	ควรมีการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ	1	1.04	100.00
สรุปในภาพรวม		57	100.00	-

จากตารางที่ 36 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการมีส่วนร่วม เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็น 36.08% ควรมีการประชุมปรึกษาหารือ/ ข้อตกลงร่วมกัน
ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ คิดเป็น 26.80% ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนา
และปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็น 20.62% ควรมีการจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่อง
โดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม คิดเป็น 15.46% และควรมีการประเมินความพึงพอใจ
ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ คิดเป็น 1.04%

ตารางที่ 37 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักความเสมอภาค

ข้อ	หลักความเสมอภาค	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค	38	46.92	46.92
2	ควรมีการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาค ในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน	17	20.99	67.91
3	ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา และหาแนวทางในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน	15	18.52	86.43
4	ควรมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	7	8.65	95.08
5	ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบ ภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน	4	4.92	100.00
สรุปในภาพรวม		81	100.00	-

จากตารางที่ 37 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักความเสมอภาค เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค
คิดเป็น 46.92% ควรมีการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์
ร่วมกัน คิดเป็น 20.99% มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทาง
ในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน คิดเป็น 18.52% ควรมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน คิดเป็น 8.65%
และควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบภาระหน้าที่ และแนวทางการดำเนินงาน
อย่างเท่าเทียมกัน คิดเป็น 4.92%

ตารางที่ 38 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักความโปร่งใส

ข้อ	หลักความโปร่งใส	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการบริหารงานมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน	28	32.94	32.94
2	ควรมีการบริหารที่สามารถชี้แจงหรือหาข้อสรุปได้เมื่อมีข้อสงสัย	16	18.82	51.76
3	ควรมีการบริหารงานดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียนโดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันสมัย	14	16.48	68.24
4	ควรมีการบริหารงานเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจในการดำเนินงานทุกกิจกรรม	13	15.29	83.53
5	ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานได้	9	10.59	94.12
6	ควรให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาจذبกรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใส	5	5.88	100.00
สรุปในภาพรวม		85	100.00	-

จากตารางที่ 38 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความโปร่งใส เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการบริหารงานมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน คิดเป็น 32.94% ควรมีการบริหารที่สามารถชี้แจงหรือหาข้อสรุปได้เมื่อมีข้อสงสัย คิดเป็น 18.82% ควรมีการบริหารงานดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียนโดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันสมัย คิดเป็น 16.48% ควรมีการบริหารงานเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจในการดำเนินงานทุกกิจกรรม คิดเป็น 15.29% ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานได้ คิดเป็น 10.59% และควรให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาจذبกรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใส คิดเป็น 5.88%

ตารางที่ 39 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนันทามติ

ข้อ	หลักนันทามติ	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการบริหารงานของโรงเรียนมีมติข้อตกลงร่วมกัน อย่างชัดเจน	28	43.75	43.75
2	ควรมีการยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบท ของการบริหารงานของโรงเรียน	14	21.88	65.63
3	ควรมีการแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน	10	15.63	84.26
4	ควรมีการบริหารงานมีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหามติข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม	8	12.00	93.26
5	ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตรร่วมกันในการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	3	4.68	97.94
6	ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟังมติข้อตกลง ร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เต็มศักยภาพ	2	2.06	100.00
สรุปในภาพรวม		64	100.00	-

จากตารางที่ 39 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักนันทามติ เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการบริหารงานของโรงเรียนมีมติข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน
คิดเป็น 43.75% ควรมีการยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบทของการบริหารงานของโรงเรียน
คิดเป็น 21.88% ควรมีการแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน คิดเป็น 15.63% ควรมีการบริหารงาน
มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม คิดเป็น 12.00%
ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตรร่วมกันในการทำงานและ
การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน คิดเป็น 4.68% และควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟัง
มติข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เต็มศักยภาพ คิดเป็น 2.06%

ตารางที่ 40 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิภาพ

ข้อ	หลักประสิทธิภาพ	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน และมีประสิทธิภาพ	23	26.74	26.74
2	ควรมีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน โดยคำนึงถึง ประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด	20	23.26	50.00
3	ควรมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คำนึงถึงบริบท และความต้องการของโรงเรียนเป็นหลัก	18	20.93	70.93
4	ควรมีการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการทำงาน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	15	17.44	88.37
5	ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	5	5.82	94.19
6	ควรมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	3	3.48	97.67
7	ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพ และประสิทธิภาพในการทำงานและการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	2	2.33	100.00
สรุปในภาพรวม		86	100.00	-

จากตารางที่ 40 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักประสิทธิภาพ เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียนและ
มีประสิทธิภาพ คิดเป็น 26.74% ควรมีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์
และประสิทธิภาพสูงสุด คิดเป็น 23.26% ควรมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คำนึงถึงบริบท
และความต้องการของโรงเรียนเป็นหลัก คิดเป็น 20.93% ควรมีการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริม
การทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด คิดเป็น 17.44% ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาโรงเรียน
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คิดเป็น 5.82% ควรมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
คิดเป็น 3.48% และควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพ
ในการทำงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน คิดเป็น 2.33%

ตารางที่ 41 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิผล

ข้อ	หลักประสิทธิผล	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการบริหารงานมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน	35	35.71	35.71
2	ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครู และบุคลากรในโรงเรียนให้การทำงาน มีประสิทธิภาพสูงสุด	26	26.54	62.25
3	ควรมีการบริหารมีประโยชน์และตรงกับความต้องการ ของบริบทโรงเรียน	20	20.42	82.67
4	ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนและมอบรางวัล เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงานที่โดดเด่น	9	9.19	91.86
5	ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การทำงานและประสิทธิผลของงานและกิจกรรมต่าง ๆ	6	6.22	98.08
6	ควรมีการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผล อย่างต่อเนื่อง	1	1.92	100.00
สรุปในภาพรวม		98	100.00	-

จากตารางที่ 41 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักประสิทธิผล เรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการบริหารงานมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนเป็นไป
ตามบริบทของโรงเรียน คิดเป็น 35.71% ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครู
และบุคลากรในโรงเรียนให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด คิดเป็น 26.54% ควรมีการบริหาร
มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของบริบทโรงเรียน คิดเป็น 20.42% ควรมีการส่งเสริม
สนับสนุนและมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงานที่โดดเด่น คิดเป็น 9.19%
ควรมีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานและประสิทธิผลของงานและกิจกรรมต่าง ๆ
คิดเป็น 6.22% และควรมีการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง คิดเป็น 1.92%

ตารางที่ 42 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนิติธรรม

ข้อ	หลักนิติธรรม	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน	28	31.46	31.46
2	ครูและบุคลากรควรเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของโรงเรียน	21	23.60	55.06
3	ควรมีการใช้ตั้งกฎ กติกา และข้อตกลง ควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	17	19.10	74.16
4	ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อกฎ กติกา และ ข้อตกลงที่มีร่วมกัน	12	13.48	87.64
5	ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทาง ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อกฎ กติกา และข้อตกลงที่มีร่วมกัน	8	8.99	96.63
6	ควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีคามผิดจริง	3	3.37	100.00
สรุปในภาพรวม		89	100.00	-

จากตารางที่ 42 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักนิติธรรมเรียงลำดับ ดังนี้ ควรมีการบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน คิดเป็น 31.46% ครูและบุคลากรควรเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของโรงเรียน คิดเป็น 23.60% ควรมีการใช้ตั้งกฎ กติกา และข้อตกลงควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คิดเป็น 19.10% ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อกฎ กติกาและข้อตกลงที่มีร่วมกัน คิดเป็น 13.48% ควรมีการใช้กฎ กติกาและข้อตกลงที่ทันสมัย คิดเป็น 8.99% และควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีคามผิดจริง คิดเป็น 3.37%

ตารางที่ 43 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการตอบสนอง

ข้อ	หลักการตอบสนอง	จำนวน	%	%สะสม
1	ควรมีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และทันสมัย	20	35.09	35.09
2	ควรมีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการ ที่หลากหลายของผู้รับบริการ	19	33.33	68.42
3	ควรมีการแนะนำเพิ่มเติม/ จัดอบรมให้ความรู้/ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้การตอบสนองความต้องการเป็นไป อย่างมีคุณภาพ	10	17.55	85.97
4	ควรมีการจัดให้มีการติดตามและประเมินผล	5	8.77	94.74
5	ควรมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่ายเพื่อตอบสนอง ความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกัน	3	5.26	100.00
สรุปในภาพรวม		57	100.00	-

จากตารางที่ 43 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการตอบสนอง เรียงตามลำดับ ดังนี้ ควรมีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว
และทันสมัย คิดเป็น 35.09% ควรมีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย
ของผู้รับบริการ คิดเป็น 33.33% ควรมีการแนะนำเพิ่มเติม/จัดอบรมให้ความรู้/ฝึกปฏิบัติ
เพื่อให้การตอบสนองความต้องการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ คิดเป็น 17.55% ควรมีการจัดให้มี
การติดตามและประเมินผล คิดเป็น 8.77% และควรมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่ายเพื่อตอบสนอง
ความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกัน คิดเป็น 5.26%

ตารางที่ 44 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการรับผิดชอบ

ข้อ	หลักการรับผิดชอบ	จำนวน	%	% สะสม
1	ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	23	33.33	33.33
2	ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความสามารถ ของบุคลากร	18	26.09	59.42
3	ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความเหมาะสม ของบุคลากร	12	17.39	76.81
4	ควรมีการควบคุมติดตามงานที่ได้รับผิดชอบ/ มอบหมาย	11	15.94	92.75
5	ควรมีการพัฒนาบุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย/ อบรมเพิ่มเติมในงานที่ได้รับผิดชอบ	5	7.25	100.00
สรุปในภาพรวม		69	100.00	-

จากตารางที่ 44 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการรับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
คิดเป็น 33.33% ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความสามารถของบุคลากร คิดเป็น 26.09%
ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความเหมาะสมของบุคลากร คิดเป็น 17.39%
ควรมีการควบคุมติดตามงานที่ได้รับผิดชอบ/ มอบหมาย คิดเป็น 15.94% และควรมีการพัฒนา
บุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย/ อบรมเพิ่มเติมในงานที่ได้รับผิดชอบ คิดเป็น 7.25%

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและบุคลากรที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 265 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก โดยแบบประเมินเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 105 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ (%) ร้อยละสะสม (% สะสม) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และดัชนี ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ($PMI_{modified}$)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 สรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 2 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 1 สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม
หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค หลักฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ
หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง และหลักการรับผิดชอบ

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
เมื่อพิจารณารายข้อมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

หลักการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการมีส่วนร่วมเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ
ดังนี้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วม
ในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ
ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
ในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุง
การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรม
ต่างๆของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและ
บุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากร
มีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และครูและบุคลากรมีส่วนร่วม
ในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หลักการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการกระจายอำนาจเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ และครู บุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย

หลักความโปร่งใส

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความโปร่งใสเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน และผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

หลักความเสมอภาค

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความเสมอภาคเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ครู บุคลากร มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น

ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ

หลักนันทมติ

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักนันทมติเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ มีข้อดีข้อตกลงจากคณะครูและบุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรมร่วมกัน หาข้อยุติปัญหา ในการทำงานโดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครูและบุคลากร และผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา

หลักประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิภาพเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และการปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

หลักประสิทธิผล

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิผลเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง และการมีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจนประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้

หลักนิติธรรม

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักนิติธรรมเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามกฎหมายมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับ

ของส่วนรวม การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามมติมีความทันสมัยตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไขขององค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และการใช้กฎระเบียบเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้

หลักการตอบสนอง

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการตอบสนองเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ตามกำหนดเวลาดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ได้ตามกำหนดเวลา ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้ตามกำหนดเวลา ให้บริการแก่ผู้เรียน ได้ตามกำหนดเวลา และให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน

หลักการระับผิดชอบ

ผลการวิจัย สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการระับผิดชอบเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อปัญหา ที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบ ต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิด ด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียร พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียร พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด

ตอนที่ 2 สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ หลักการตอบสนอง
หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักการรับผิดชอบ หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค
หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล และหลักนิติธรรม

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
เมื่อพิจารณารายข้อมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

หลักการตอบสนอง

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการตอบสนองเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้
การให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา การดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ได้ตามกำหนดเวลา
การดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา การให้บริการที่สร้างความไว้วางใจ
แก่ผู้เกี่ยวข้อง การให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง การให้บริการแก่ผู้เรียน
ได้ตามกำหนดเวลา การให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง การให้บริการ
ที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน การให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน การให้บริการ
ที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง การให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เรียน และการให้บริการ
ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

หลักการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักการกระจายอำนาจเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ
ดังนี้ ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุ
ตามเป้าหมาย มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงาน
ในหน้าที่ ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่
ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ
ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่

ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย

หลักฉันทามติ

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักฉันทามติเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้

ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครูและบุคลากร ร่วมกันหาข้อยุติปัญหาในการทำงานโดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา และมีข้อมติข้อตกลงจากคณะครูและบุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกันในทุกกิจกรรม

หลักการรับผิดชอบ

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิดชอบเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้

มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียร พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียร พยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ และมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

หลักประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้

ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษาใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ

เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน
 ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
 และเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม
 และเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า
 และมีออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทาง
 ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักความเสมอภาค

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักความเสมอภาคเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้
 ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม
 ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
 ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ ครูและบุคลากรมีสิทธิเสรีภาพในการแสดง
 ความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการ
 อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
 อย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค
 ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

หลักการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
 หลักการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้
 ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากร
 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม
 ในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน
 ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนิน
 กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
 ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
 ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง
 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หลักความโปร่งใส

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใสเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ผู้บริหารบริหารงาน ด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องทันสมัย ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูล ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน และผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

หลักประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักประสิทธิภาพเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มีเป้าหมายในการบริหารงาน สถานศึกษา ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานอย่างเป็นระบบ การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์ มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มีทิศทางในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาที่เด่นชัด มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและ บุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ประสพผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์ แก่สถานศึกษา การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษา มีการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลการทำงานของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง และการบริหาร ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน

หลักนิติธรรม

ผลการวิจัย สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนิติธรรมเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ การใช้ข้อบังคับ ไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามมติที่มีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามกฎหมาย ต้องมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การดำเนินการตามกฎระเบียบ มีความทันสมัยตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และการใช้อำนาจตามกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การใช้ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน การใช้กฎระเบียบ เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ มีการบริหารงาน โดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัยตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียม และ การใช้กฎระเบียบ ไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน

ตอนที่ 3 ความต้องการจำเป็นในพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง และหลักการรับผิดชอบ

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
เมื่อพิจารณารายชื่อมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

หลักการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการกระจายอำนาจเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจในการตัดสินใจการดำเนินงาน
ในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจตัดสินใจการดำเนินงาน
ในขอบเขตภาระงานในหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน
ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน
ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขต
ภาระงานในหน้าที่ มีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจให้แก่ครูและบุคลากรในขอบเขตภาระงาน
ในหน้าที่ ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานอย่างเต็มศักยภาพ
และครู บุคลากรสามารถใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงานในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย

หลักการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
ในหลักการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และครูบุคลากรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หลักความเสมอภาค

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความเสมอภาคเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาคตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูและบุคลากรมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างเสมอภาค ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ

หลักความโปร่งใส

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักความโปร่งใสเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องทันสมัย ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษาได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ผู้บริหารบริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน ผู้บริหารมีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริงสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน และผู้บริหารบริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไปตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

หลักฉันทามติ

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักฉันทามติเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีข้อขัดข้องตกลงจากคณะครูและบุคลากรในกระบวนการทำงาน

ร่วมกันในทุกกิจกรรม ร่วมกันหาข้อยุติปัญหาในการทำงานโดยยอมรับความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร ครูและบุคลากรเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นการทำงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามมติของคณะครูและบุคลากร และผู้เรียนเห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ของสถานศึกษา

หลักประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิภาพเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา

หลักประสิทธิผล

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักประสิทธิผลเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานอย่างเป็นระบบ การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากรในสถานศึกษา การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน การบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มียุทธศาสตร์ในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษาเด่นชัด มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษาที่ชัดเจน การติดตามตรวจสอบการทำงานของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้ การบริหารงานก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาและการบริหารก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

หลักนิติธรรม

ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักนิติธรรมเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ การใช้มติไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน การใช้กฎหมายไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน การดำเนินการตามข้อบังคับมีความทันสมัยตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การใช้ข้อบังคับไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน การใช้อำนาจตามกฎหมายเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ การใช้มติเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัยตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน การใช้กฎระเบียบไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลและเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน การใช้ ข้อบังคับเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้ มีการบริหารงานโดยวางกรอบการดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้องโดยการยอมรับของส่วนรวม การดำเนินการตามมติมีความทันสมัยตามหลักสากลเพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และการใช้กฎระเบียบเป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้

หลักการตอบสนอง

ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการตอบสนองเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับความต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการที่สร้าง

ความไว้วางใจแก่ผู้เรียน ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เรียน ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา และให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน

หลักการรับผิดชอบ

ผลการวิจัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในหลักการรับผิดชอบเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตามลำดับ ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดโดยแก้ไขด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และมีรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เมื่อพิจารณารายชื่อมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

หลักการกระจายอำนาจ

ผลการวิจัยข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการกระจายอำนาจเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ มีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถและความชำนาญ มีการวางแผนผังการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการกระจายอำนาจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนของการกระจายอำนาจ มีการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และประชุม/อบรมให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงาน

หลักการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการมีส่วนร่วมเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ มีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน มีการประชุมปรึกษาหารือ/ ข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่องโดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และมีการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ

หลักความเสมอภาค

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความเสมอภาคเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ มีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน รับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานอย่างเท่าเทียมกันหลักความโปร่งใส

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักความโปร่งใสเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ทุกขั้นตอน การบริหารที่สามารชี้แจงหรือหาข้อสรุปได้เมื่อมีข้อสงสัย การบริหารงานดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียน โดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และทันสมัย การบริหารงานเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจในการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานได้ และให้การสนับสนุน และให้คำปรึกษาจัดอบรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใส

หลักนันทามติ

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักนันทามติเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานของโรงเรียนมีมติข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน การยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบทของการบริหารงานของโรงเรียน

มีการแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน มีการบริหารงานมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติ
ข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตรร่วมกัน
ในการทำงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟังมติ
ข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เต็มศักยภาพ

หลักประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิภาพเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน
และมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด
การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงบริบทและความต้องการของโรงเรียนเป็นหลัก มีการพัฒนา
บุคลากรและส่งเสริมการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนา
โรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรม
แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
ของโรงเรียน

หลักประสิทธิผล

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักประสิทธิผลเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนเป็นไป
ตามบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน
ให้การทำงานมีประสิทธิผลสูงสุด การบริหารมีประโยชน์และตรงกับความต้องการของบริบทโรงเรียน
ส่งเสริมสนับสนุนและมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงานที่โดดเด่น มีการติดตาม
ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานและประสิทธิผลของงานและกิจกรรมต่าง ๆ และมีการพัฒนา
กิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

หลักนิติธรรม

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
หลักนิติธรรมเป็นรายชื่อตามลำดับ ดังนี้ การบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน
ครูและบุคลากรควรเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของโรงเรียน การใช้ตั้งกฎ กติกา และข้อตกลง
ควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้กฎ กติกา และข้อตกลงที่มีร่วมกันใช้กฎ กติกา
และข้อตกลงที่ทันสมัย และมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีพฤติกรรมผิดจริง

หลักการตอบสนอง

ผลการวิจัยข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการตอบสนองเป็นรายข้อตามลำดับ ดังนี้ มีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว และทันสมัย มีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการ มีการแนะนำเพิ่มเติม/ จัดอบรมให้ความรู้/ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้การตอบสนองความต้องการเป็นไปอย่างมีคุณภาพ จัดให้มีการติดตามประเมินผล และมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกัน

หลักการรับผิชอบ

ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การวิจัยประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 หลักการรับผิชอบเป็นรายข้อตามลำดับ ดังนี้ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความสามารถของบุคลากร มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความเหมาะสมของบุคลากร มีการควบคุมติดตามงานที่ได้รับผิชอบ/ มอบหมาย และมีการพัฒนาบุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย/ อบรมเพิ่มเติมในงานที่ได้รับผิชอบ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค หลักฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง และหลักการรับผิชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2557) ส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นนโยบายหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารทั้งภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ดังที่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนแล้วรัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อการบริหารประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐเพื่อให้เป็นไป

ตามเจตนารมณ์ดังกล่าว สำนักนายกรัฐมนตรีจึงออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระบบบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และยังคงสอดคล้องกับพระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่ควรจะเป็นในความคิดหวังของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะต้องพัฒนาต่อไปตามลำดับ ดังนี้ หลักการตอบสนอง หลักการกระจายอำนาจ หลักฉันทามติ หลักการรับผิชอบ หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล และหลักนิติธรรม มีความสอดคล้องกับรอง ปัญส์กา (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีความคาดหวังในการบริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม ส่วนในด้านหลักความคุ้มค่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับเอกภพ กองศรีมา (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอตาลชุม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ความคาดหวังในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในมุมมองของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสภาเทศบาล และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมต้องการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามลำดับ ดังนี้ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักความเสมอภาค หลักความโปร่งใส หลักฉันทามติ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง และหลักการรับผิชอบ มีความสอดคล้องกับ พิศมัย หมกทอง (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

มีความต้องการพัฒนาโดยคำนึงหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล เพราะเป็นการบริหาร การปกครองที่ดีที่ทุก ๆ ภาคส่วน เห็นว่า เป็นสิ่งนำมาเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพขึ้น และมีความสอดคล้องกับ สุพจน์ เจริญขำ (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางมะค่า อำเภอขามเฒ่า วรลักษณ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีความต้องการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กร และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามลำดับ ตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

หลักการกระจายอำนาจ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงาน อย่างเหมาะสมตามความสามารถและความชำนาญ ควรมีการวางแผนผังการบริหารงาน ตามลำดับ ขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกด้านหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ควรมีการบริหารงาน ตามลำดับ ขั้นตอนของการกระจายอำนาจ ควรมีการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจ อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และควรมีการประชุม อบรมให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจ ในการบริหารงาน มีความสอดคล้องกับ สำนักงานงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวว่า หลักการกระจายอำนาจ คือการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและ ภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองส่วนอื่นและภาคประชาชนดำเนินการแทน โดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและดำเนินการ ให้แก่บุคลากร โดยมุ่งมั่นสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการและ สอดคล้องกับ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจและการจัดการ เขตพื้นที่พิเศษ: ศึกษาประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศญี่ปุ่น พบว่า การกระจายอำนาจ มีความแตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองของแต่ละท้องถิ่น โดยลักษณะ การกระจายอำนาจนั้นเป็นไปตามลำดับขั้นตอนขึ้นอยู่กับพัฒนาการของแต่ละประเทศ

หลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรมีการสนับสนุนนโยบาย

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน มีการประชุมปรึกษาหารือข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่องโดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และมีการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นด้านการบริหารงานของเทศบาลการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการประชุมของเทศบาล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา และสมาชิกเทศบาลทุกคนมีอิสระในความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ และสอดคล้องกับ ชาดิชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาลมีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ทุกฝ่ายสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟังร่วมคิดและเสนอแนะ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงเสรีภาพในการแสดงออก และการรวมกลุ่มในสังคม

หลักความเสมอภาค

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานอย่างเท่าเทียมกัน มีความสอดคล้องกับ ชาดิชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาลมีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักการเสมอภาค (Equity and inclusiveness) คือ การที่ทุกคนในสังคมมีความสามารถเข้าถึง โอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ของชุมชนที่อยู่อาศัยและรวมถึงสังคมโดยรวมด้วยและสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวว่า หลักความเสมอภาคคือ ได้รับการปฏิบัติ และได้รับการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/ หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การวิจัย การฝึกอบรมและอื่น ๆ

หลักความโปร่งใส

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรบริหารงานควรมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน การบริหารสามารถชี้แจงหรือหาข้อสรุปได้เมื่อมีข้อสงสัย การดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียน โดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็วและทันสมัย การบริหารงานเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจ ในการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานได้ และให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาจ้ดอบรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใส มีความสอดคล้องกับ สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกองค์กร ให้มีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ตลอดจนมีระบบกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและช่วยให้การทำงานของรัฐบาลและเอกชนปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชันและสอดคล้องกับ สุรเมธ ทองด้วง (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านหลักความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้รับทราบข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา

หลักฉันทามติ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรมีมติข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน มีการยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบทของการบริหารงานของโรงเรียน มีการแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน มีการบริหารงานมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตรร่วมกันในการทำงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟังมติข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เต็มศักยภาพ มีความสอดคล้องกับ ชาดิชาย นรเศรษฐาภรณ์ (2545) ได้สรุปว่า ธรรมาภิบาล มีลักษณะหลักที่สำคัญเกี่ยวกับหลักฉันทามติ คือกระบวนการสร้างการประสานผลประโยชน์ที่แตกต่างของกลุ่มคนในสังคม ให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้องในสังคม ชุมชน รวมทั้งสร้างเป้าหมายที่เป็นความเห็นพ้องร่วมกันเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตามบริบททางสังคมและชุมชนบนพื้นฐานของสิ่งที่ประ โยชน์สูงสุดของสังคมโดยรวมและสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ

(2552) กล่าวว่า หลักจันทามติ คือ การหาข้อตกลงทั่วไปในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์ และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ ในประเด็นที่สำคัญ โดยจันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

หลักประสิทธิภาพ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียนและมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงบริบทและความต้องการของโรงเรียนเป็นหลัก มีการพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน มีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2546) กล่าวว่า การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ หากมีการกำหนดวิธีการทำงานและวางแผนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน สามารถวัดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน แต่ละภารกิจ คือ ความโปร่งใส ความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบและสอดคล้องกับ สำนักงานงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวว่า หลักประสิทธิภาพ คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

หลักประสิทธิผล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรบริหารงานมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารมีประโยชน์และตรงกับความต้องการของบริบทโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนและมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงานที่โดดเด่น มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานและประสิทธิผลของงาน และกิจกรรมต่าง ๆ และมีการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

มีความสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546) กล่าวว่า การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ กำหนดการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีส่วนเชื่อมโยงโดยตรงกับการบริหารแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานภาครัฐแบบบูรณาการและ ครอบคลุมเทคนิคการบริหารงานแบบหลายเรื่องและสอดคล้องกับ สำนักงานงานคณะกรรมการ การพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวว่า หลักประสิทธิผล คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุ เป้าประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึง สามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงาน ในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยการปฏิบัติ ราชการจะมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการดำเนินงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

หลักนิติธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน ครูและบุคลากรควรเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของ โรงเรียน การใช้ตั้งกฎ กติกา และข้อตกลงควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้กฎ กติกา และข้อตกลงที่มีร่วมกัน ใช้กฎ กติกา และข้อตกลงที่ทันสมัย และมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีความผิดจริง มีความสอดคล้องกับ นันทพล เรื่องวิจัย (2552) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง ตรากฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถูกต้องเป็นธรรม ตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคมและสมาชิก โดยมีการยอมรับในการปฏิบัติร่วมกันและสอดคล้องกับ สุรเมธ ทองด้วง (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลักนิติธรรมควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการใช้หลักนิติธรรม โดยตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม อย่างเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ

หลักการตอบสนอง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ควรดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทันสมัย มีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการ มีการแนะนำเพิ่มเติม จัดอบรมให้ความรู้/ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้การตอบสนองความต้องการเป็นไป อย่างมีคุณภาพ จัดให้มีการติดตามและประเมินผล และมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่าย

เพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกันมีความสอดคล้องกับ อริย์ชัช แก้วเกาะสะบ้า (2548) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามแนวทางที่ส่วนราชการต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ได้รับความบริการโดยเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็สามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชน รับผิดชอบต่อสภาพปัญหาและแก้ไขปัญหาได้และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวว่า หลักการหลักการตอบสนอง คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

หลักความรับผิดชอบ

ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความสามารถของบุคลากร มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความเหมาะสมของบุคลากร มีการควบคุมติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย/ มอบหมาย และมีการพัฒนานุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย/ มอบหมายเพิ่มเติม ในงานที่ได้รับมอบหมายมีความสอดคล้องกับ สุรเมธ ทองคิ้ว (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า หลักความรับผิดชอบควรส่งเสริมการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ให้ไว้ และแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับ นันทพล เรืองวิวัฒน์ (2552) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ คือ การรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ทำในกิจกรรมต่าง ๆ หรือผลที่เกิดจากการกระทำทั้งในความดีความชอบและความบกพร่องในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบเพื่อพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันที่

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหาร

หลักการกระจายอำนาจ

1. ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถและความชำนาญ
2. ควรวางแผนผังการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนเพื่ออำนวยความสะดวกกระจายอำนาจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ควรบริหารงานตามลำดับขั้นตอนของการกระจายอำนาจ ส่งเสริมการบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

4. ควรมีการประชุม อบรมให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงาน หลักการมีส่วนร่วม

1. ควรมีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ประชุมปรึกษาหารือข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2. ควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน

3. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่องโดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

4. ควรมีการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

หลักความเสมอภาค

1. ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

2. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน

3. ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

4. ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานอย่างเท่าเทียมกัน

หลักความโปร่งใส

1. ควรมีการบริหารงานที่มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

2. การบริหารงานสามารถชี้แจงหรือหาข้อสรุปได้เมื่อมีข้อสงสัย

3. การบริหารงานควรดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียน โดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันสมัย

4. การบริหารงานควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจในการดำเนินงานทุกกิจกรรม

5. ควรให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาจัดอบรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใสหลักนั้นตามดี

1. ควรมีมติข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน

2. ควรยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบทของการบริหารงานของโรงเรียน

3. ควรแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน

4. ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม

5. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตรร่วมกันในการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

6. ควรส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟังมติข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้เต็มศักยภาพ

หลักประสิทธิภาพ

1. ควรมีการบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียนและมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

3. ควรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ คำนึงถึงบริบทและความต้องการของโรงเรียน เป็นหลัก

4. ควรพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. ควรประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ควรติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

7. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

หลักประสิทธิผล

1. ควรมีการบริหารงานที่มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน

2. ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนให้การทำงาน

มีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ควรบริหารงานที่มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของบริบทโรงเรียน

4. ควรส่งเสริมสนับสนุนและมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงานที่โดดเด่น

5. ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานและประสิทธิผลของงาน

และกิจกรรมต่างๆ

6. ควรมีการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

หลักนิติธรรม

1. ควรมีการบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน

2. ควรตั้งกฎ กติกา และข้อตกลงควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่ง

4. ควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้อำนาจ กฎ กติกา

5. ข้อตกลงที่มีร่วมกันในการใช้กฎ กติกาที่ควรทันสมัย

6. ควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีผิดจริง

หลักการตอบสนอง

1. ควรมีการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆอย่างรวดเร็วและทันสมัย
2. มีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการ
3. มีการแนะนำเพิ่มเติมจัดอบรมให้ความรู้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้การตอบสนองความต้องการ

เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

4. ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผล
5. ควรมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกัน

หลักการรับผิชอบ

1. ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตามความ

เหมาะสมของบุคลากร

2. ควรควบคุมติดตามงานที่ได้รับผิชอบมอบหมาย
3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย อบรมเพิ่มเติมในงานที่ได้รับ

รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติสำหรับครู

หลักการกระจายอำนาจ

1. ควรมีการกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสมตามความสามารถและ

ความชำนาญ

2. ควรวางแผนผังการบริหารงานตามลำดับขั้นตอนเพื่อง่ายต่อการกระจายอำนาจ

ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ควรบริหารงานตามลำดับขั้นตอนของการกระจายอำนาจ ส่งเสริมการบริหารงาน

ตามหลักการกระจายอำนาจอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

4. ควรมีการประชุม อบรม ให้ความรู้เรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารงาน

หลักการมีส่วนร่วม

1. ควรมีการสนับสนุนนโยบายการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ประชุม

ปรึกษาหารือข้อตกลงร่วมกันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

2. ควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมร่วมกัน

3. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมต่อเนื่องโดยมีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

4. ควรมีการประเมินความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

หลักความเสมอภาค

1. ควรมีการสนับสนุนการบริหารงานอย่างเสมอภาค ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีความเสมอภาคในการทำงานและรับผลประโยชน์ร่วมกัน
2. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน
3. ควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำงานเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ทุกคนทราบภาระหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานอย่างเท่าเทียมกัน

หลักความโปร่งใส

1. ควรมีการบริหารงานที่มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน
2. การบริหารงานควรดำเนินไปตามความต้องการของบริบทโรงเรียน โดยทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็วและทันสมัย
3. การบริหารงานควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายด้วยความโปร่งใส จริงใจในการดำเนินงานทุกกิจกรรม
4. ควรให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาจัดอบรมในการบริหารงานด้านความโปร่งใสหลักนั้นตามดี

1. ควรมีมติข้อตกลงร่วมกันอย่างชัดเจน
2. ควรยอมรับมติข้อตกลงเพื่อให้ตรงกับบริบทของการบริหารงานของโรงเรียน
3. ควรแก้ปัญหาโดยใช้มติข้อตกลงร่วมกัน
4. ควรมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติข้อตกลงร่วมกันทุกกิจกรรม
5. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและมิตีร่วมกันในการทำงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

6. ควรส่งเสริมสนับสนุนการยอมรับฟังมติข้อตกลงร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เต็มศักยภาพ

หลักประสิทธิภาพ

1. ควรมีการบริหารงานเป็นไปตามบริบทของโรงเรียนและมีประสิทธิภาพ
2. ควรมีการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนโดยคำนึงถึงประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด
3. ควรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ควรคำนึงถึงบริบทและความต้องการของโรงเรียน เป็นหลัก
4. ควรพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. ควรประชุมปรึกษาหารือเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. ควรติดตามตรวจสอบการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
7. ควรจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน

และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

หลักประสิทธิผล

1. ควรมีการบริหารงานที่มีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนเป็นไปตามบริบทของโรงเรียน
2. ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคณะครูและบุคลากรในโรงเรียนให้การทำงาน

มีประสิทธิผลสูงสุด

3. ควรบริหารงานที่มีประโยชน์และตรงกับความต้องการของบริบทโรงเรียน
4. ควรได้รับส่งเสริมสนับสนุนและมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้ครูมีผลงาน

ที่โดดเด่น

5. ควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานและประสิทธิผลของงาน

และกิจกรรมต่าง ๆ

6. ควรมีการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ในด้านประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง

หลักนิติธรรม

1. ควรมีการบริหารงานมีกฎ กติกา และข้อตกลงที่ชัดเจน
2. ควรเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของโรงเรียน
3. การใช้ตั้งกฎ กติกา และข้อตกลงควรเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ไม่เอื้อประโยชน์ฝ่ายใด

ฝ่ายหนึ่ง

4. ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต

กฎ กติกา

5. ข้อตกลงที่มีร่วมกันในการใช้กฎ กติกาควรมีความทันสมัย
6. ควรมีการลงโทษที่เด็ดขาดหากพบว่ามีคนฝ่าฝืนจริง

หลักการตอบสนอง

1. ควรมีการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทันสมัย
2. มีการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้รับบริการ
3. มีการแนะนำเพิ่มเติมจัดอบรมให้ความรู้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้การตอบสนองความต้องการ

เป็นไปอย่างมีคุณภาพ

4. ควรมีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
5. ควรมีการประชุมปรึกษากับทุกฝ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการที่เป็นแนวทางเดียวกัน

หลักการรับผิดชอบ

1. ควรมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตรงตาม

ความเหมาะสมของบุคลากร

2. ควบคุมติดตามงานที่ได้รับผิดชอบมอบหมาย
3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในงานที่ได้รับมอบหมาย อบรมเพิ่มเติมในงาน

ที่ได้รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
3. ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2536). *กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล เมืองพัทยา และสุขาภิบาล พ.ศ. 2536*. กรุงเทพฯ: สมาคมสันนิบาตเทศบาลประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรพิทยา.
- เกษม วัฒนชัย. (2546). *ธรรมาภิบาลกับบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- กิติมา ปรีดีคิดก. (2549). *ทฤษฎีการบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ: ธนการพิมพ์.
- กุลทิพา สุวรรณธาดา. (2545). *ทักษะการบริหารของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของข้าราชการสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาลัษวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา. (2542). *การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: เซเว่นพริ้นติ้งกรุ๊ป.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล Good Governance*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา สุวรรณทัต และดวงเดือน พันธุนาวิน. (2531). *จิตวิทยาทั่วไป*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรวยพร ธรณินทร์. (2552). *ความหมายและหลักการของคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและธรรมาภิบาล*. เข้าถึงได้จาก <http://www.charuayporntorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5375831&Ntype=6>
- เจริญ เจษฎาวัลย์. (2547). *การวางมาตรฐานธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา องค์การมหาชนเฉพาะกิจ.
- เจริญพงษ์ วิญญูณรงค์. (2542). *ธรรมาภิบาล (Good governance) เพื่อการสร้างระบบบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี*. *วารสารเพิ่มผลผลิต*, 39(2), 3-7.

- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. (2544). รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา องค์การมหาชนเฉพาะกิจ.
- ซัชชัย พุทธสุวรรณ. (2544). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาติชาย นรเศรษฐากรณ์. (2545). *ธรรมาภิบาลในความหมายของภาครัฐ เอกชน และประชาชน กรณีศึกษาโครงการไฟฟ้าพลังงานความร้อนจากถ่านหิน “หินกรูด”*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญชัย อาจินสมอาจร. (2541). *นักบริหารผู้ทรงประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อแถมมี.
- ไชยวัฒน์ คำชู. (2545). *การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2546). *ธรรมาภิบาล: หลักการเพื่อการบริหารรัฐกิจแนวใหม่*. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 1(2), 25.
- ทัตพร ราษฎร์นิคม. (2546). *ปัญหาการบริหารงานกองการศึกษาของเทศบาล กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราและเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2551). *องค์การแห่งความรู้: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ไรต์นไตร์.
- ธวัช บุทธรักษา. (2542). *ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการบริหารการศึกษายุคโลกาภิวัตน์ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). *พฤติกรรมบุคคลในองค์กร*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธานีินทร์ ลียาศ. (2539). *ข้าราชการพลเรือนจากวันวานจนวันนี้*. *วารสารข้าราชการ*, 39(A), 15-17.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2541). *รัฐธรรมนูญแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กู่หายหน้าประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). *สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2549). *การกระจายอำนาจและการจัดการเขตพื้นที่พิเศษ: ศึกษาประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศญี่ปุ่น*. เข้าถึงได้จาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/537>

- นันทพล เรืองวิวัฒน์. (2552). การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
ในกลุ่มเครือข่ายเทวราชตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์. (2550). ความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้
ในการบริหารงานเทศบาลกรณีศึกษาเทศบาลจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, คณะรัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2542). เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลชมเชย ลักษณะวิชาการเมือง
เรื่องการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- บัณฑิต อินทรชั้น. (2526). การบริหารบุคคลและการสัมมนาบุคคล. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เครื่องมือ
แบบมาตรฐานประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 3(1), 22-25.
- บุญเชิด ขำชุ่ม. (2547). การศึกษาการบริหารการจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). รายงานการวิจัยตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เบญจวรรณ วันดีศรี. (2547). การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจวบ รัตนธรรมภิบาล. (2545). การศึกษาพฤติกรรมด้านจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประภาศรี สีอำไพ. (2543). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประเวศ วะสี. (2541). *ธรรมรัฐจุดเปลี่ยนประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประสาร ไตรรัตน์วรกุล. (2542). *ธรรมภิบาลในภาคเอกชน*. ม.ป.ท.
- ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2549). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประวิช นิลวัชรมณี. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.western.ac.th/westernnew/admin/uploaded/Newseducation/files.pdf>
- พิศมัย หมกทอง. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/mcuthesis2556library.pdf>
- พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระชาติรี อุปสโม. (2556). *กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ: กรณีศึกษา วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรรณพร หลุทัยถาวร. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2529). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พนัส หันนาคินทร์. (2549). *หลักการบริหาร โรงเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- เพ็ญภัทร สุวรรณโชติ. (2546). *สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- เพชรรัตน์ รัตตะสุวรรณ. (2540). *ทักษะและการเสริมสร้างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารวิทยาลัยพลศึกษา ตามทัศนะของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2549). *การวิเคราะห์ภาวะผู้นำและบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภัทรา นิยะธิกรกุล. (2547). *คุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามความเห็นของข้าราชการและลูกจ้าง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภิญโญ สาธร. (2526). *หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. (2542). *รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ.*
- มุตตา คงคืน. (2551). *พฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในทัศนะครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ยุทธ วรรณตรการ. (2544). *นานาทัศนะนักบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- ยุรี บูรณ โกลล. (2544). *พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- รอง ปัญสังกา. (2548). *พฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี.*
เข้าถึงได้จาก http://mis.cola.kku.ac.th/files/gs28_attachment_files/files/429/ED_114.pdf?1402718900
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2546). *วิจัยและการพัฒนาการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2541). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วรภัทร โตรนเกษม. (2541). *การสร้าง Good Governance ในภาคเอกชน. วารสารนักบัญชี, 44(3), 15.*

- วรรณิ พจน์พัฒนาพล. (2542). *การศึกษาปัญหาและทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐาน โรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วัชรวิ ไทยเจริญ. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการที่ดีของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2520). *การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2520). *การศึกษาทางไกล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- วิทยากร เชียงกุล. (2550). *วิกฤติและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.*
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). *การศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศศิวิมล ธรรมเกษตร. (2548). *ประสิทธิภาพการบริหารองค์การตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศิริดา พรหมเทพ. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูกับประสิทธิผล ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2540). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: พชรกานต์พับลิเคชั่น.*
- ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์. (2540). *องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: หจก.เทคนิคฯ.*
- สงบ ประเสริฐพันธ์. (2543). *ร่วมกันสร้างสรรค์คุณภาพโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สุวิริยะสาสน์.*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2525). *การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัยศรีการพิมพ์.*
- สถาบันพระปกเกล้า. (2545). *องค์กรอิสระของประเทศไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.*

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2546). *Good Governance* กับการพัฒนาข้าราชการไทย.

กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

สมยศ นาวิการ. (2536). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

สุขุมพร ปุญญาคม. (2541). *การบริหารจัดการที่ดีกับหลักพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น. (2533). *หลักการจัดการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*

และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ม.ป.ท.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (2557). *แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงาน*

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. สระแก้ว: กลุ่มนโยบายและแผน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *แผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการ*

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2547-2553). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการและพลเรือน. (2542). *รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างระบบ*

ความพร้อมรับผิดในระบบราชการ. กรุงเทพฯ: เจ ประรินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *การจัดการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ*

ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating).

กรุงเทพฯ: พรีเมียร์ โปรร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545- พ.ศ. 2559)*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน*

พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12. (2532). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. ม.ป.ท.

สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหาร*

กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2546-2549)*.

กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 5. (2548). รายงานผลการประเมินสถานศึกษา
ของสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักผู้ตรวจราชการประจำ
เขตตรวจราชการที่ 5 .
- สุดจิต นิมิตรกุล. (2543). เมื่อนำอยู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *นิตยสารท้องถิ่น*, 40(8), 25.
- สุนทรีย์ คำเพ็ง. (2549). การพัฒนารูปแบบการบริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพจน์ เจริญจำ. (2554). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ปางมะค่า อำเภอกาญจนบุรี. เข้าถึงได้จาก [http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/
library1/Thesis/143.pdf](http://www.mcu.ac.th/userfiles/file/library1/Thesis/143.pdf)
- สุรเมธ ทองด้วง. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง
อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. สารนิพนธ์ศาสนศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์
การปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา. (2547). การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล:
กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรพล สงณรงค์. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานของชุมชน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลศึกษากรณี
ตำบลบ้านชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและ
พัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2542). การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพ.
เข้าถึงได้จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/51921175/bibliography.pdf
- สุเมธ แสงนิมิต. (2552). ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- หวน พันธุพันธ์. (2528). การบริหาร โรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2541). *สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (Good governance)*.
กรุงเทพฯ: แอล เอส.
- อริย์รัช แก้วเกาะสะบ้า. (2548). ธรรมาภิบาลกับหลักสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ. *วารสารการเมือง
การปกครอง*, 2(1), 20.

- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). *ประชาธิปไตยชนรรมภิบาล และคอร์รัปชัน ของอานันท์ ปันยารชุน*
 กรุงเทพมหานครออนไลน์. เข้าถึงได้จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/20015q3/2015september18p7.html>
- อุไร บัวหลวง. (2552). *พฤติกรรมกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน*
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). *การพัฒนาคุณภาพการศึกษา.* เข้าถึงได้จาก www.eaac.or.th
- เอกภพ กองศรีมา. (2554). *ศึกษาระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหาร*
ส่วนตำบลและเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอतालสุม จังหวัดอุบลราชธานี.
 เข้าถึงได้จาก http://mis.cola.kku.ac.th/files/gs28_attachment_files/files/429/ED_114.pdf?1402718900
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Davis, D. K. (1967). *Human relations at work*. New York: McGraw-Hill.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Hinkle, D. E., Wierma, W., & Jurs, S. G. (1998). *Applied statistics for the behavioral sciences*.
 (4th ed.). Boston, NY: Houghton, Mifflin.
- Ibekwe, L. (2007). Using total quality management to achieve academic program effectiveness:
 An evaluation of administrator and faculty perceptions in business schools at
 historically black and universities. *Dissertation Abstract International*, 40(5), 201-210.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities.
Journal of Education and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Person, J. L. (1993). An examination of the relationship between participative management
 and perceived institutional effectiveness in North Carolina community college.
Dissertation Abstracts International, 53(9), 3071-A.
- Sririprakob, P. (2007). The effect of decentralization on local governance in Thailand.
Dissertation Abstract International, 38(3), 521-525.
- Wiersma, W., & Jurs, S. G. (1990). *Educational measure and testing* (2nd ed.). Boston: Allyn and
 Bacon.
- Zheng, Y. (2007). Cooperate governance and firm performance. *Dissertation Abstract*
International, 24(6), 107-120.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3. ดร.ชัยพนธ์ รังงาม	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
4. นายอนนท์ หันทยุง	ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
5. นางวิไลย สมสาร	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา โทร.๒๐๕๒

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ว. ๔๔๕

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์

ด้วย นางสาวอนงนาฏ บรรหาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๙๐๐๗๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม กรรมการควบคุมนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ สิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา โทร.๒๐๕๒

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ว. ๔๔๕

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู

ด้วย นางสาวอนงนาฏ บรรหาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๐๐๑๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม กรรมการควบคุมนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ ว.๓๓๖

สำเนา
 ภาควิชาการบริหารการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๐

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
 2. เครื่องมือในการวิจัย ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๑๐๑๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร. สมนึก ทองเยี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)
 รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
 ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๖๔-๕๕๑๑

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ ว.๓๓๖

สำเนา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เค้าโครงงานวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๗๐๐๗๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๗๔-๕๘๑๑

ที่ ศธ. ๖๖๒๑/ ว.๓๓๖

สำเนา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๑๐๑๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมนิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ เพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๖๔-๕๘๑๑

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

- โรงเรียนอนุบาลคลองหาด
- โรงเรียนบ้านทุ่งพระ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

- โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑

สำเนา

ที่ ศษ. ๖๖๒๑/ว.๕๐๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๓๐๐๗๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ อันึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัย ของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๕-๕๘๑๑

สำเนา

ที่ ศษ. ๖๖๒๑/ว.๕๐๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา บรพารหัส ๕๖๕๑๐๐๗๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ ผู้วิจัยจะขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัย ของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๕-๕๘๑๑

สำเนา

ที่ ศษ. ๖๖๒๑/ว.๕๐๕

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย

ด้วย นางสาวอนงนาฎ บรรหาร นิติตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส ๕๖๕๗๐๐๗๖ ได้รับความเห็นชอบ ให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต ๑ ในความควบคุมดูแลของ ดร.สมนึก ทองเอี่ยม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล อนึ่ง โครงการวิจัยนี้ ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาทางจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ ศิริสวัสดิ์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

ผู้รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๓๕-๓๔๘๖

โทรสาร ๐-๓๓๕-๕๘๑๑

ภาคผนวก ค

- แบบประเมินเพื่อการวิจัย สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้องของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC)

**แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1**

คำชี้แจง แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใน “**สภาพเป็นจริงในปัจจุบัน**” ตามการรับรู้ของท่านและ “**สภาพที่ควรจะเป็น**” ความความต้องการของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ต่อไปและเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินนี้ ผู้วิจัยจึงขอความกรุณาจากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ได้โปรดพิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความของแบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลที่เป็นความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. การศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเที่ยงตรงเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อคำถามของแบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

คำชี้แจง ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดพิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหาของข้อคำถามและความเหมาะสมของข้อคำถามรายข้อ ดังต่อไปนี้

ที่	รายการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อคำถาม			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักภาวะรับผิดชอบ (Accountability)								
1	ได้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน							
2	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
3	มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
4	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความกระตือรือร้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
5	สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้							
6	งานของสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง							
7	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักการรับผิดชอบ (Accountability) ต่อ								
8	มีความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเพียรพยายาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
9	ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นโดยแก้ไขด้วยความเอาใจใส่ใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
10	ผู้บริหารแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นโดยแก้ไขด้วยความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด							
11	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน							
12	มีความรับผิดชอบต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ							
หลักการตอบสนอง (Responsiveness)								
1	ให้บริการแก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา							
2	ให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา							
3	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เรียนได้ตามกำหนดเวลา							
4	ดำเนินงานต่าง ๆ แก่ผู้เกี่ยวข้องได้ตามกำหนดเวลา							
5	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน							
6	ให้บริการที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักการตอบสนอง (Responsiveness) ต่อ								
7	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจ แก่ผู้เรียน							
8	ให้บริการที่สร้างความไว้วางใจ แก่ผู้เกี่ยวข้อง							
9	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวัง ของผู้เรียน							
10	ให้บริการที่ตอบสนองความคาดหวัง ของผู้เกี่ยวข้อง							
11	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน							
12	ให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ ของผู้เกี่ยวข้อง							
หลักการมีส่วนร่วม (Participation)								
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม ในการคิดวางแผนในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
2	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
3	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
4	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ต่อ								
5	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
7	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
8	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
10	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
11	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
12	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
13	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาค การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
14	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
15	ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)								
1	ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม ในการคิดวางแผนในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา							
2	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจ ตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขต ภาระงานในหน้าที่							
3	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจ ที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน อย่างเต็มศักยภาพ							
4	ครูและบุคลากรสามารถใช้อำนาจ ที่ได้รับมอบหมายในขอบเขตภาระงาน ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย							
5	ผู้เรียนได้รับการกระจายอำนาจ ในการตัดสินใจการดำเนินงาน ในขอบเขตภาระงานในหน้าที่							
6	ผู้เรียนสามารถใช้อำนาจที่ได้รับ มอบหมายในขอบเขตภาระงาน ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย							
7	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการกระจายอำนาจ ตัดสินใจการดำเนินงานในขอบเขต ภาระงานในหน้าที่							
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้อำนาจที่ได้รับ มอบหมายในขอบเขตภาระงาน ในหน้าที่บรรลุตามเป้าหมาย							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อคำถาม			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักความโปร่งใส (Transparency)								
1	บริหารงานด้วยความโปร่งใสสามารถ ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน							
2	ผู้บริหารบริหารงานสามารถชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยได้ทุกขั้นตอน							
3	มีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน							
4	บริหารงานทุกขั้นตอนมีความตรงไป ตรงมาสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน							
5	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูล ของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว							
6	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล ของสถานศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว							
7	ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูล ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย							
8	ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล ของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ทันสมัย							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักฉันทามติ (Consensus oriented)								
1	มีข้อมติข้อตกลงจากคณะครูและ บุคลากรในกระบวนการทำงานร่วมกัน ในทุกกิจกรรม							
2	มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็น การทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามมติของคณะครูและบุคลากร							
3	ร่วมกันหาข้อยุติปัญหา ในการทำงาน โดยยอมรับความเห็นพ้องหรือ มติส่วนใหญ่จากคณะครูและบุคลากร							
4	ครู บุคลากร เห็นพ้องและยอมรับมติ ส่วนใหญ่ของสถานศึกษา							
5	ผู้เรียน เห็นพ้องและยอมรับมติส่วนใหญ่ ของสถานศึกษา							
6	ผู้เกี่ยวข้องเห็นพ้องและยอมรับมติ ส่วนใหญ่ของสถานศึกษา							
หลักประสิทธิผล (Effectiveness)								
1	มีทิศทางในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ชัดเจน							
2	มียุทธศาสตร์ในการบริหารงาน สถานศึกษาที่ชัดเจน							
3	มีเป้าหมายในการบริหารงานสถานศึกษา ที่ชัดเจน							
4	มีผลงานในการบริหารงานสถานศึกษา ที่เด่นชัด							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
	หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ต่อ							
5	มีกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน อย่างเป็นระบบ							
6	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครู และบุคลากรอย่างเป็นระบบ							
7	มีการประเมินผลการทำงานของครู และบุคลากรอย่างเป็นระบบ							
8	มีการติดตามตรวจสอบการทำงานของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง							
9	มีการประเมินผลการทำงานของครู และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง							
10	ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน ตามเป้าหมายที่วางไว้							
11	การบริหารของผู้บริหาร ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษา							
12	การบริหารของผู้บริหาร ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู และบุคลากร ในสถานศึกษา							
13	การบริหารของผู้บริหารก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้เรียน							
14	การบริหารของผู้บริหาร ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง							
15	การบริหารของผู้บริหาร ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)								
1	ออกแบบกระบวนการการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทาง ในการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ							
2	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า							
3	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า							
4	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด							
5	ใช้ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อดำเนินงาน ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด							
6	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อพัฒนา ขีดความสามารถได้ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา							
7	ปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ขีดความสามารถได้ตามเป้าหมาย ของสถานศึกษา							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักความเสมอภาค (Equity)								
1	ครูและบุคลากรได้รับการปฏิบัติ อย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ							
2	ผู้เรียนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ							
3	ผู้เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ							
4	ครู บุคลากร มีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							
5	ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการรับบริการ อย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							
6	ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ในการรับบริการอย่างเสมอภาค ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							
7	ครู บุคลากร มีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							
8	ผู้เรียนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							
9	ผู้เกี่ยวข้องมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักนิติธรรม (Rule of law)								
1	มีการบริหารงานโดยวงกรอบ การดำเนินงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม							
2	มีการบริหารงานโดยวงกรอบ การดำเนินงานตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม							
3	มีการบริหารงานโดยวงกรอบ การดำเนินงานตามข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม							
4	มีการบริหารงานโดยวงกรอบ การดำเนินงานตามมติที่เกี่ยวข้อง โดยการยอมรับของส่วนรวม							
5	การดำเนินการตามกฎหมาย ต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน							
6	ดำเนินการตามกฎระเบียบมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุง แก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน							
7	ดำเนินการตามข้อบังคับ ต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กร ให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมาย ร่วมกัน							

ที่	รายการประเมินการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	ความตรง ของเนื้อหา			ความเหมาะสม ของข้อความ			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	-1	0	+1	
หลักนิติธรรม (Rule of law) ต่อ								
8	การดำเนินการตามมติต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไข องค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุ เป้าหมายร่วมกัน							
9	การใช้กฎหมาย ต้องไม่ลิดรอนสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน							
10	การใช้กฎระเบียบ ต้องไม่ลิดรอนสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน							
11	การใช้ข้อบังคับ ต้องไม่ลิดรอนสิทธิ เสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน							
12	การใช้มติ ต้องไม่ลิดรอนสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน							
13	การใช้อำนาจทางกฎหมายต้องเป็นไป ตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้							
14	การใช้กฎระเบียบ ต้องเป็นไป ตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้							
15	การใช้ข้อบังคับ ต้องเป็นไป ตามความต้องการของสถานศึกษาที่วางไว้							
16	การใช้มติ ต้องเป็นไปตามความต้องการ ของสถานศึกษาที่วางไว้							

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ถ้าจะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง
เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้น ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร (โปรดแสดงความคิดเห็น)

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการรับผิดชอบตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการตอบสนองตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการกระจายอำนาจ ตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักความโปร่งใสตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักฉันทามติตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

8. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักความเสมอภาคตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักนิติธรรมตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

(1).....

(2).....

(3).....

(4).....

(5).....

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการรับผิดชอบ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักการรับผิดชอบ (Accountability)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	0	+1	+1	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	-1	0	+1	+1	2	.40	ไม่สอดคล้อง
7	+1	-1	+1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
8	+1	-1	+1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
9	0	-1	+1	+1	+1	2	.40	ไม่สอดคล้อง
10	-1	-1	+1	+1	+1	1	.20	ไม่สอดคล้อง
11	-1	+1	+1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							.86	

หมายเหตุ : ตัดออกจำนวน 3 ข้อ เนื่องจากไม่มีความสอดคล้อง

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักการรับผิดชอบ
จำนวน 9 ข้อ

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการตอบสนอง

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักการตอบสนอง (Responsiveness)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
4	+1	+1	-1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							.93	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักการตอบสนอง
จำนวน 12 ข้อ

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อทดสอบคลีอง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการมีส่วนร่วม

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักการมีส่วนร่วม (Participation)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
8	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
11	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
12	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
13	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
14	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
15	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
รวม							.85	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักการมีส่วนร่วม
จำนวน 15 ข้อ

ตารางที่ 48 แสดงผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสะดวกคล่อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักการกระจายอำนาจ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							.95	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักการกระจายอำนาจ
จำนวน 8 ข้อ

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักความโปร่งใส

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักความโปร่งใส (Transparency)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	-1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	-1	+1	+1	3	.60	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							.95	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักความโปร่งใส
จำนวน 8 ข้อ

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสะดวก
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักนันทามติ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักนันทามติ (Consensus Oriented)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
รวม							.93	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักนันทามติ
จำนวน 6 ข้อ

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสอดคล้อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักประสิทธิผล

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักประสิทธิผล (Effectiveness)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
รวม							.98	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักประสิทธิผล

จำนวน 15 ข้อ

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสะดวกคล่อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักประสิทธิภาพ

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							1.00	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักประสิทธิภาพ
จำนวน 7 ข้อ

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักความเสมอภาค

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักความเสมอภาค (Equity)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
รวม							.95	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักความเสมอภาค
จำนวน 9 ข้อ

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความเหมาะสมเพื่อความสะดวกคล่อง
ของแบบประเมินรายชื่อของเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC) หลักนิติธรรม

ข้อ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	รวม	IOC	แปลผล
หลักนิติธรรม (Rule of law)								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	0	+1	4	.80	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	-1	+1	3	.60	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	0	+1	+1	4	.80	สอดคล้อง
รวม							.96	

หมายเหตุ: มีความสอดคล้องทุกข้อ

สามารถนำไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินในหลักนิติธรรม

จำนวน 15 ข้อ

ภาคผนวก ง

แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ โรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

แบบประเมิน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

คำชี้แจง แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามระดับการรับรู้ของท่านใน “สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน” และ “สภาพที่ควรเป็นจริงในความคาดหวัง”

ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบประเมินได้กรุณาตอบแบบประเมินนี้โดยให้ข้อมูลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ข้อมูลที่ได้รับจากแบบประเมินนี้จะเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ต่อไป แบบประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อมูลผลการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

แบบประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดกลาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือกรอกข้อมูลตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่านดังต่อไปนี้

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ข้อมูลผลการประเมินผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับระดับการรับรู้และความต้องการ
ของท่านต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ใน “สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน” และ
“สภาพที่ควรจะเป็นในความคาดหวัง” สามารถเลือกตอบได้ 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง หรือมีความสำคัญ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง หรือมีความสำคัญ มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง หรือมีความสำคัญปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง หรือมีความสำคัญน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติจริง หรือมีความสำคัญ น้อยมาก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ถ้าจะนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ท่านมีข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมต่อการพัฒนาอย่างไร (โปรดแสดงความคิดเห็น)

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการรับผิดชอบตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการตอบสนองตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักการกระจายอำนาจ ตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักความโปร่งใสตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

6. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักฉันทามติตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

7. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

8. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักความเสมอภาคตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อหลักนิติธรรมตามความคิดเห็นของท่าน ได้แก่

- (1).....
- (2).....
- (3).....
- (4).....
- (5).....

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีทั้งด้านการปกครอง การดำเนินงาน การควบคุม การดูแลกิจการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 หลัก คือ หลักการรับผิชอบ หลักการตอบสนอง หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักจรรยาบรรณ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค และหลักนิติธรรม

หลักการรับผิชอบ หมายถึง มีการกำหนดหน้าที่รับผิชอบ การบริหารงานด้วยความใสใจ ความกระตือรือร้น ความเพียรพยายาม และด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงความรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และรับผิดชอบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

หลักการตอบสนอง หมายถึง การบริหารงานโดยความสามารถให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา และการให้บริการที่สร้างเชื่อมั่น สร้างความไว้วางใจ สามารถตอบสนองความคาดหวังและความต้องการแก่ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารงานโดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วน ทั้งในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหา ทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสอย่างเสรีตามกฎหมาย กฏระเบียบที่วางไว้ ไม่กีดกัน ทางความคิด เพศ หรือทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การบริหารงานโดยมีการมอบอำนาจการตัดสินใจ

ให้ครู และบุคลากรในขอบเขตภาระงานในหน้าที่รับผิดชอบโดยสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อความสามารถในการทำงาน และสร้างผลงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย

หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานด้วยกระบวนการทุกขั้นตอนที่มีความตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย มีข้อมูลต่าง ๆ ตามข้อเท็จจริง และผู้มีส่วนร่วมสามารถเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างสะดวก และเข้าใจง่าย และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

หลักนันทามติ หมายถึง การบริหารงานโดยมีข้อมติและข้อตกลงจากบุคลากรในกระบวนการทำงาน มีการร่วมปรึกษาหารือในประเด็นที่สำคัญของการทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา หาข้อยุติในประเด็นปัญหาหรือกิจกรรมที่สำคัญของสถานศึกษาที่ได้รับ ความเห็นพ้องหรือมติส่วนใหญ่ของครู และบุคลากรของโรงเรียน

หลักประสิทธิผล หมายถึง การบริหารงานของสถานศึกษาโดยมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ ชัดเจน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดผลงานชัดเจน มีระบบกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติงาน ผลงานของสถานศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง

หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารงาน มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยอาศัยหลักวิชาการเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงาน ใช้ทรัพยากรและปัจจัยนำเข้า เพื่อดำเนินการในสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า เหมาะสมและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถตามพันธกิจของสถานศึกษา มีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง

หลักความเสมอภาค หมายถึง การบริหารงาน โดยมีการบริหารงานบุคลากร ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยก ชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรมและอื่น ๆ

หลักนิติธรรม หมายถึง การบริหารงานที่มีการใช้กฎหมาย กฎระเบียบ กติกา กฎเกณฑ์ โดยการยอมรับของส่วนรวม ไม่ริดรอนสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และเป็นกฎเกณฑ์ที่มีความยุติธรรม เท่าเทียมกัน การดำเนินการตามกฎหมายต้องมีความทันสมัย ตามหลักสากล เพื่อการปรับปรุงแก้ไของค์กรให้เกิดการพัฒนา ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียนที่วางไว้